

MAGYAR LAPOK

T. Nemzet

X. évfolyam, 228 (2790) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Távolkeleti haderejének nagyrészt is az európai csataterre szállította a Szovjet

Beteljesülés előtt a Brjanszk körüli katlanokba bekerített szovjet csapatok sorsa. Súlyos hangulatválság az angolszász közvéleményben

Magyarország kormányzójának üdvözlete a gyors-hadtest parancsnokához

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Ur Öföméltósága a gyors-hadtest parancsnokához a következő táviratot intézte:

„Méltóságos és nemzetes vitéz főfő Dálnoky Miklós urnak, m. kir. vezérőrnagy, a gyors-hadtest parancsnoka. Egy negyed év telt el azóta, hogy a gyors-hadtest és a kárpácsi csoport áttelepült az ezeréves hazánkat, hogy nagy szövetségünk oldalán, évszázados legszébb hagyományainkhoz híven, kivégezzék részét abból a harcban, melynek célja megvédeni hazánkat és az európai rendet és kultúrát a kelet felől fenyegető barbarizmus-sal szemben. E három hónap alatt minden magyar itthon féltő gonddal és meleg szeretettel követte hadban álló csapataink küzdelmét és azon fáradoztunk, hogy sersukat az oly

nagy távolság miatt előállott minden nehézség dacára minél jobban biztosítsuk, egyben mindent elkövetünk, hogy a kinnlevők családjait megóvjuk a nélkülözésektől. Örömmel és büszkeséggel állapítom meg, hogy harcoló katonáink a legnagyobb nehézségek dacára mindig a régi magyar katonai hírnévhez és dicsőséghez méltóan állották meg helyüket, sőt az egész világtól elismerést szereztek. Babérokat szereztek éppen azon a vidéken, amelyen egykor őseink ontották vitézi véréket, amikor úban voltak a haza jelé. A legmelegebb köszönetem fejezem ki a harcban álló csapatok minden tagjának és megbízom, hogy ezt bajlári üdvözlétemmel együtt, összes alárendeltjeinek tudomására hozza.

Horthy, s. k.

támadást indítson a Churchill kormány ellen. A News Chronicle többek között ezeket írja:

— Amióta a Szovjet ellen megindult a hadjárat, egyetlen csatát sem vívtunk a szárazföldön semmiféle csataterren, sem kis, sem nagyütközetet. E véleményünk szerint a szövetségünk iránti kötelezettségünk borzalmas megszegése, a katonai kezdeményezés hiánya, amit a nagy szavak csödjének nevezhetünk. Mindehhez még hozzájárul a következő: Abban a pillanatban, amikor Hitler beszédet mondott és új támadást jelentett be a Szovjet ellen, Halifax lord, az igazság igehirdetője, Amerika és a Szovjet számára azokat az okokat magyarázta, amelyek lehetetlenné teszik, hogy jelen körülmények között Anglia támadást indítson a kontinens ellen. A brit kormánynak meg kell tudnia, ha eddig még nem tudná, hogy az angol közvélemény el van keseredve a tartós tehetetlenség miatt akkor, amikor a Szovjet életre-halálra harcol. A londoni szovjetnagykövet beavasztása az előkelő Atheneum klubba, bizonyára időszerű cselekedet, amely jókara-tot mutat, de ez még nem győzelem és egyetlen német katonát sem tart távolabb Moszkvától.

HISZTERIASAN SÜRGETIK AZ AMERIKAI LAPOK MOSZKVA MEGSEGÍTÉSÉT

Newyorkból jelentik: (NTI) Az amerikai lapok szinte histerikus hangon követelik, hogy Anglia tegyen valamit a Szovjetunió megmentésére. Megállapítják, hogy még semmi jel sem mutat arra, hogy Churchill elhatározta volna magát a Szovjetre nehezülő német nyomás elhárítására. (MTI)

A 18-ik szovjet hadsereg parancsnoka az elesettek között

A Vezéri főhadiszállás jelenti szombaton délután 2 órakor:

Az Azovi tengertől északra bezárt szovjet haderők teljes megsemmisítése közvetlen küszöbön áll. A holttestek között, amelyek itt a csatateret borítják, megtalálták a 18-ik szovjet hadsereg parancsnokának holttestét is.

A vjasmai és brjanszki körzetben a bezárt ellenséget övező gyűrű ismét szűkebbre szorult. A foglyok és hadianyag száma óráról-óra növekszik.

Leningrád körzetében az ellenség újabb kitörési kísérlete onlott össze. Egyedül egy szakaszon 28 legnagyobb méretű páncélkocsit vesztett az ellenség.

Légi haderőnk Moszkva és Leningrád katonai célpontjait, továbbá a hadszíntérről keletre elterülő vasúti vonalakat bombázott. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Katonai részről közlik a Német Távirati Irodával, hogy Brjanszk körüli katlanokban bekerített szovjet csapatok sorsa kérelmetlenül beteljesedik. Október 9-én és 10-én egyre szűkebb tere szorították össze a körülvárt tömegeket és a német fegyverek kisebb részekre bontották azokat. Hiába kíséreltek meg nagyobb csoportok áttörést kelet felé olyan módon, mint már az Uman melletti megsemmisítő csatában, hogy az éj leple alatt és hajnal hasadáskor tü-

zérési előkészítés nélkül hangtalanul előrelöpték a német vonalak felé. Kiltástan kísérlet volt. A németek ugyanis már háromszoros rétegződésben egymás mögött kiépítették vonalaikat és így a német gyorstüzelő fegyverek a szó szoros értelmében lekasabolták az előrenyomuló szovjet tömegeket. Bolsevisták százai maradtak a csataterren, szétrombult fegyvereik mellett. A még életben maradtakat foglyul ejtették. (MTI)

Az HST londoni jelentése szerint — mint a Pest értesül — az angol közvéleményben súlyos hangulatválság uralkodik. A Szovjet veresége az angol sajtó egyrészt arra készítette, hogy

Teljes a fejetlenség Moszkvában

Rómából jelentik: (MTI) A Piccolo moszkvai értesülése szerint, a szovjet fővárosban a vezetők között teljes a fejetlenség, a nép körében pedig általános a zűrzavar.

AMERIKÁBAN MEGERŐSITIK, HOGY A SZOVJET KORMÁNY ELHAGYTA MOSZKVÁT

Az olasz lapok jelentése szerint az angol és amerikai sajtó a legkomolyabbnak tekinti a keleti harctéri helyzetet. Már amerikai hivatalos kö- rökben is megerősítik, hogy a szovjet

kormány és a külföldi diplomáciai képviseletek elhagyták Moszkvát. Csak az északamerikai nagykövetség nem tett még előkészületeket, hogy kövesse a szovjet kormányt szomorú zárándokutján. „

Ankarából jelentik: (TNI) A lapok sanghaji értesülés alapján közlik, hogy a Szovjet kénytelen volt a középső és déli front összeomlása miatt távolkeleti haderejének nagy részét Európába átszállítani. Már szeptemberben érkeztek mongoliai csapatok a középső frontszakaszra. (MTI)

Németország győzött Törökországban is

Irta: Csizsár Béla

A keleti harctér gigászi győzelmei mellett ezekben a napokban természetesen a világ kevés figyelmet szentelt a Törökországban történt eseményeknek. Pedig a keleti hadjárat szempontjából is, de meg a közelkeleti angol pozíciók megsemmisítése tekintetében is rendkívül nagy a jelentősége a most létrejött német-török megegyezésnek. Olvasóink emlékezhetnek rá, annakidején több cikkben hívtuk fel a figyelmüket a török kérdés nagy fontosságára. A balkáni hadművelet előtt történt ez és az események igazolták azt a nézetünket, hogy a német pozíció biztosítása Törökországban és az a fényes és szívós diplomáciai munka, amelyet a Birodalom kiváló diplomatái intéztek Ankarában, jelentős mértékben kihat Németország balkáni hadműveleteire is. Amikor a Balkán végleg német-olasz érdekkörbe került, június 18-án sor került a német-török barátsági szerződés aláírására. Ennek megkötésétől a törökök főleg azért vonakodtak idáig, mivel Anglia kezében voltak az ő hitelei, valamint katonai ereje nem engedte a török külpolitikát szabad mozgáshoz. Ezenkívül Ankarában elég erős angol behatás is uralkodott, nem csoda ilyenképpen, ha a német diplomáciának még a kivívott balkáni katonai győzelmek után is erős harcot kellett folytatnia a győzelemért Ankarában.

A német-török politikai megállapodás után indult meg a Birodalom és szövetségeseinek őrési hadi vállalkozása a keleten. Anglia és a Szovjetunió egyrészt feketetengeri pozíciója biztosítása érdekében, másrészt a kaukázusi szovjet szárny védelme miatt mindenáron arra igyekeztek rávenni Törökországot, hogy távolodjék el a Birodalomtól és fogadjja el az ő védelmüket. Mikor Törökország ezt elhárította magától, akkor keményebb eszközökhöz nyultak és megszállták Iránt (Mert Irán megszállása nemcsak az angol-szovjet közvetlen érintkezés felvétele miatt történt.) Ankara erre sem adta be derekát, noha hatalmas angol és szovjet csapatok vonultak fel a török határon, sőt határvilongásokról is érkeztek hírek. Moszkva erre megpróbált politikával hatni török szomszédjára és csodák csodájára azt az ajánlatot tette, hogy ismét szállít olajat Törökországnak. Tudvalevő, hogy ezt az olajszállítást már körülbelül egy évtizede beszüntette és hiába volt a török kormány bármilyen sürgetése, a kérés teljesítése elől mindig mereven elzárkózott. Csak természetes, hogy Ankarát nem vette le a lábáról Angliának az az ígérete sem, hogy Szíriából bizonyos területei

JOB B
KIVITELBEN **150.-?**

Ugyan, ugyan — jobb öltöny hogyan lenne olcsóbb? Lehetetlen dolog ez. De a világítás terén ilyesmi bizony lehetséges! Sokkal jobb fényt adnak sokkal olcsóbban a nemesgáztöltésű Tungstram Krypton lámpák! Tudjuk: olyan csekély az áramfogyasztásuk, hogy saját árukat megtakarítják égés közben.

részedést kap — majd a háboru után. De még ha Ankara hihetett volna is az angol és a szovjet ígéretnek, fenyegető cmlékeztető jelként ott állt a német és az olasz véderő balkáni határainál, a német hadseregek északról egyre jobban bekerítették északi „határát”, a Fekete-tenger, a németek sikerei egyre nagyobbak lettek a keleti hadszíntéren: mindezekből Törökország csak egy következtetést vonhatott le és pedig azt, hogy nem lehet ettántorodnia a Birodalomtól, hanem folytatnia kell vele a bevált együttműködést

Ilyen körülmények között indultak meg Ankarában Glodius német követ vezetésével a német-török gazdasági tárgyalások. Törökország a világháboru után mintegy másfél évtizeden keresztül kereskedelmi viszonyban és pedig igen élénk kereskedelmi viszonyban állt Németországgal. Sok nyersanyagot szállított neki, ugyanakkor pedig a Birodalomból sok ipari gépet és egyéb kész gyártmányokat kapott. A német-török gazdasági forgalom mindig bevált és 1939-ben a törökök csak az angolok biztatására, sürgetésére és tetemes fontkölcsonére való tekintettel zsugorították össze Németországi forgalmukat. Anglia biztosította Törökországot, hogy kárpótolja az elvesztett németországi piacért, ezért is adott Ankarának mintegy 145 millió font aranykölcsönt. A pénz azonban elfogyott, a török kereskedelem viszont pangott. Törökország csak Németország felé szállíthatott volna nyersanyagot, ez

az út azonban csak a balkáni hadjárat befejeztével vált újból szabaddá. A most megindult német-török tárgyalások mintegy két hétig tartottak és most fejeződtek be eredményesen. Az egyezmény hosszú időre szabályozza a két ország közötti áruforgalmát. 1943 márciusáig szól a megállapodás. Az említett időpontig mintegy kétszáz millió német márka értékű behozatali bonyolítandó le mindkét fél részéről. A kétszázmilliósi keretben Németország mindenfajta ipari terméket, mindenekelőtt pedig török szempontból fontos acél és vasipari termékeket szállít. A vas és acélipari termékek között hadianyag is szerepel! (Eddig Törökország hadianyagkészletét Anglia szállította.) Törökország viszont nyersanyagokat élelmicikket szállít Németországba, továbbá gyapotot, dohányt, olajat és ásványi termékeket.

A most létrejött gazdasági megállapodást szerencsésen egészítette ki az a közös nyilatkozat, amelyet a két állam kormánya a napokban hozott nyilvánosságra az angol-szovjet mesterkedések végleges elhallgattatására. Török politikai körökben rendkívüli meglepéssel fogadták ezt a nyilatkozatot és hangoztatják, hogy Törökország szilárdan kitart a bevált német-török baráti egyezmény mellett. Németország tehát győzött Törökországban is. Nem ugyan fegyverrel, de ez a győzelem így még sokkal jelentősebb, vagy legalább is annyira jelentős, mint a fegyverekkel kivívott viadal.

Halász Gyula apátplébános aranymiséje

Bensőség's ünnepre készült fel Várad-Velence katolikusága és az egész város keresztény magyar társadalma. Halász Gyula váradvelencei apátplébános ünnepi vasárnap áldozópapságának ötvenedik évfordulóját.

Halász Gyula neve és egyénisége ma már nemcsak közismert, hanem egyenesen fogalom ebben a városban. Élete és munkássága annyira egybeforr a város katolikus társadalmának félszázados történelmével, örömeivel és bánataival, hogy nélküle nehezen lehetne azt még csak el is képzelni. Ezen túlmenően a magyarság is vezető, kiemelkedő alakját ünnepli benne, akire különösen a nehéz megpróbáltatások idején mindig bizakodva tekinthetünk és tekintetünk fel. Keveset beszélt, keveset szerepelt, mégis sokat tett, tanított, buzdított

egyéniségének varázsával, gerinces jellemes magatartásával. Oszlop volt, szilárd, kemény megalapozású, akibe öszlönösen kapaszkodtak az események forgatagában vergődő gyengék és ingóságok.

Aranymiséje családi ünnep a váradvelencei hívek számára. Olyan családi ünnep, amelynek bensőségét csak az érti meg és az érti át, aki hosszú évtizedeken át a pásztor és a nyári szeretetteljes közösségének áldásait élvezte.

Halász Gyula aranymiséje a munkás, áldozatos, másokért való élet ünnepe. Szívünk minden melegével, szeretettel álljuk körül az aranyáldozat oltárát és köszöntjük az őszhajú papot élete egyik legszebb eseménye alkalmából.

(—)

Halász Gyula plébánost ünnepelte a város szombati kisgyűlése

A város összes alkalmazottai egy havi törzsfizetésüket kapják téli beszerzésre

Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad város kisgyűlése szombaton rendkívüli ülést tartott, amelyen napirend előtt dr. Soós István polgármester szólalt fel és Halász Gyula c. apát, tb. kanonok, velencei római katolikus plébános érdemeit ismertette. Javasolta, hogy a város Halász Gyula érdemeit jegyzőkönyvben örökítse meg és ötvenéves papi jubileumán a város közönsége nevében üdvözlőjk.

A kisgyűlés örömmel vette tudomásul a polgármester bejelentését és megbízták a polgármestert hogy a jubileumon a város nevében üdvözlőjk az ősz plébánost.

Nagyvárad. Saját tud. A város kisgyűlése szombaton délelőtt dr. Hlatky Endre főispán elnöklésével ülést tartott. A tárgysorozat tárgyalása során Altmóder Endre műszaki tanácsos bejelentette, hogy a Teleki-utca burkolását egyelőre nem folytathatják, mert csak tavasszal áll rendelkezésre sin. Jelenleg az utca folytatásában lévő gróf Tisza István utca kiskockakövel való átépítése van folyamatban. A vágóhid építéssel kapcsolatban szükségessé vált a zsirolvasztó létesítése 4000 pengős öszköltséggel. A polgármester bejelentette, hogy 1 millió kölcsönt vesznek fel vágóhid építésre a munkálatok megkezdése elé azonban akadályok gördülnek. A zsirolvasztót azonban feltétlenül megvalósítják. Szó van még ugyancsak a vágóhidépítéssel kapcsolatban juhvägő létesítéséről is. Klemenks Rudolf tanácsnok az új bérleti szerződésekkel kapcsolatban előadta, hogy igen sok lakás renoválásra szorul, hogy nov. 1-én az új lakásba költözhessenek. A kisgyűlés felhatalmazást adott a polgármesternek, hogy a bérösszeg 50 százalékát erre a célra fordíthassa.

Bemutatta a polgármester Kontuly Béla festőművész díjnyertes és kivitelezésre ajánlott és elfogadott Horthy-

Cserépkályhák
Átrakom modern fa- és szénfűtéses vagy Hardimuth rendszerre. Reggel még 18. lok melege lesz.
Cserépkályha lerakat
Szanizló, u. 68.
Telefon 14-94

kép tervezetét. A kisgyűlés hozzájárult a kép megfestéséhez 4000 pengő költséggel, vállalta a róma elkészítését, a szállítást, viszont kikötéséi is voltak. Elsősorban a kép várad-i vonatkozású legyen, nagyvárad-i arcképek szerepeljenek, a történelmi műlő érvényesüljön, a kép hangulata azt a nagy örömet fejezze ki, amely eltöltötte a lelkeket. A tervezet inkább hódolati képre gondol. Kontuly Béla három hónap alatt készíti el művét.

A kisgyűlés a továbbiak során hozzájárult ahhoz, hogy az összes városi alkalmazottak téli beszerzés céljára egy havi fizetésűt kapják a rendszeres fizetésen kívül. Erre a fedezet rendelkezésre áll.

A Rimanóczy-bérlet ügyében még nincs döntés, a jövő hét folyamán tartandó közgyűlés mondja ki az utolsó szót. A fürdőt és szállót előreláthatóan Rimanóczy László, a kávéházat a mostani R. T. kapja meg.

A piaci bódék ügyében a polgármesterre bízták a döntést. Az Államépítési Hivatal részére pedig öt éves szerződést biztosítottak az Apolló-palotában.

Üdonságok!

Szövetek, selymek, barchettek, kötöttárúk, harisnyák, keztyűk, vásznak, függönyök, fehérneműk, paplanok, szőnyeg, linoleum nagy választékban.

Olcsó, szabott árak!

Czillér Imre

a jominőségek áruhaza.
Szent Laszló-tér 2.
Telefon: 21-09.

A Szovjetunió végpusztulására készítik elő Anglia lakosságát

A Churchill kormány helyzetére ishatással lehet a Szovjet katasztrófája. Befejezéshez közeledik az Ukrajnában körülzárt szovjet erők szétmorzsolása

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Ukrajnában körülzárt ellenséges erők összemorzsolása és ezzel a Dnyeper és Donec közötti ellenállás felszámolása befejezéshez közeledik. Más szövetséges csapatok a Donec felé menekülő csapatokat morzsolják fel. A honvéd seregek körzetében semmiféle hadművelet nem folyt.

Vezéri löhadiszállás (NTI) A védő főparancsnoksága jelenti: A Brjansk és Vjasna körül körülzárt ellenséges erőket szűkebb körbe szorítottuk. Ezenkívül az áttörési szakaszt jelentősen kimélyítettük. Orel már október 3-ika óta a német csapatok kezében van. Leningrádnál az ellenség páncélosoktól támogatott ki-

törési kísérleteit visszavertük. A Man és Oesel szigetek elfoglalása során több mint 19.000 foglyot ejtettünk. Sok páncélkocsit, ágyut és egyéb hadiszert zsákmányoltunk. A léghaderő mára virradó éjjel a Krimi-félszigeten repülőtereket, az arcvonal déli és középső szakaszán vasuti ikerrendezéseket bombázott eredményesen. Bombáztuk Leningrád hadifontossága berendezéseit is. Harci repülőgépeink napközben a Far Oer-szigetek fontos katonai berendezéseit támadták. Elszülyesztettünk négy ellenséges kereskedelmi hajót 6.600 tonna tartalommal. Angol gépek nem repültek be a birodalom területe fölé. (MTI.)

A Temps katonai szakértője megállapítja, hogy a szovjet hadsereg helyzete mind a három arcvonalzakaszon válságos. Orel elvesztése rendkívül súlyosan érinti a szovjet hadsereget. Leningrád kérdése lényegében elintéztnek tekinthető. Nem szükséges hatalmas csapatokat harcba vetni vagy utcai harcokat vívni. Elegendő visszaverni a kitörési kísérleteket. A töb-

Ertesítés.
Hazajöttem műhelyem vezetését átvettem. **Kelemen Mihály műköszörüs,** Nagyvárad, Mussolini-tér 5. üzletben. Legfinomabb solingeni acél áruk raktára.

bit a tüzéség munkája elvégzi. — Moszkva helyzete szintén válságos. Bock tábornagy hadai útban vannak Moszkva felé, hogy a város ellenállásával együtt Timosenko hadseregét is teljesen megsemmisítsék. (MTI.)

NAPI 13 MILLIÓBA KERÜL ANGLIÁNAK A HÁBORU

Amszterdamból jelenti: (NTI) Normann Montagu, az Angol Bank igazgatója kijelentette, hogy a háboru Angliának napi 13 millió fontba kerül. (MTI.)

Uj üzlet: FIGYELEM! Uj üzlet:
Hölgyeim! Siessenek őszi és téli kabátot vásárolni!
Mert megnyílt a

„Bihari Modellház“

Kossuth-u. 5. sz., ahol olcsón vásárolhat saját készítményű kabátot, kossziumot és leányka kabátot. **Nagy mértéksabóság!** Oriási szövet választék. Hozott anyagból is a legkényesebb izlést is kielégítően, a legújabb modellek után 24 óra alatt készülnek

Az elfoglalt Orel város ipari jelentősége

Berlinből jelenti: (NTI) Orel városáról, amelyet a német csapatok október 3-ika óta tartanak megszállva, illetékes helyről a következő adatokat közölték a Német Távirati Irodával: Orel Moszkvától délnyugatra mintegy 300 kilométerre fekszik. Ugyanennyire van Charkovtól északra. Fontos vasuti és nagy uthálózati csomópont. — Ipartelepei közül kiemelkedik egy vasgyár, amely bányászati gépeket gyárt, egy traktoralkatrészeket gyártó üzem és egy textilgépeket gyártó üzem. — Nagyjelentőségű textil, bőr, fa és élelmiszeripara. Lakóinak száma mintegy százezer. (MTI.)

Berlinből jelenti: (NTI) Német részről megállapították, hogy kimutathatóan mekkorák voltak az angol repülőszemélyzet veszteségei július 1-től szeptember 30-ig. A német ideiglenes fogolytáborokba ez alatt az idő alatt került angol hadifoglyok száma 717, a halottaké 1280. Így tehát az angol légi fegyverem 12 hét alatt csak név szerint kimutatható repülőszemélyzetéből 1997 embert veszített. Ehhez járul még a Csatornába zuhanó angol repülőgépek száma, anélkül, hogy német részről név szerint vagy szám szerint meg lehetett volna állapítani a veszteségek nagyságát. — (MTI.)

Nyugdíjintézet felállítását követelik a váradi iparosok

Allást foglalt az Ipartestület a zsidó tanoncok és az iparjogositványok sürgős revíziójának ügyében

Nagyvárad. Saját tud. Csütörtöki rendkívüli ülése folytatásaként pénteken este újból összeült az Ipartestület előjárósága. Az iparosok nyugdíjintézetének megalakulása érdekében történetű állásfoglalás volt a napirend legnagyobb jelentőségű kérdése. Az ülésen határozatilag kimondották, hogy a nagyváradi Ipartestület is bekapcsolódik az országos mozgalomba s a maga részéről is kiegészítő javaslatokat küld a tervezetekhez. Az Ipartestület kívánsága, hogy minél sürgősebben törvényben gondoskodjanak az iparosok biztosításáról és a elaggott iparosokról. Továbbá az a kívánság is elhangzott, hogy az OTI és az állam is járuljon hozzá a nyugdíjintézet alapítójának megteremtéséhez.

A zsidókérdés is felvetődött a fogtechnikusok beadványának tárgyalása során. A fogművesek ugyanis arra

kérték az Ipartestületet, hogy akadályozza meg a zsidók újabb térfoglalását ebben a szakmában s hassanak oda, hogy zsidó ne kaphasson mesterkönyvet. A nagy vitában általános volt a megállapítás, hogy

a zsidók most tömegesen meghagyták az ipari pályákat, mert semmiféle törvény, vagy rendelkezés sem tiltja őket.

Törvényre van szükség — állapították meg, — amely tiltja meg a zsidó tanoncok további felvételét.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban kitértek azokra is, akik törvénytelen módon jutottak az iparrendelvényekhez. Erélyes hangon követelte az ülés az iparjogositványok minél sürgősebb felülvizsgálását. Az előjáróság végül elhatározta, hogy az iparospanaszok ügyében küldöttséget megnevez a polgármesterhez, mint első fokú iparhatóságához.

17 zsufolt csapatszallító hajót sülyesztettek el a németek

Berlinből jelenti: (NTI) A bolsevisták Leningrádtól nyugatra a Finn-Öböl partján megkísérelték partraszállani. A német csapatok a sikertelen kísérlet visszaverésekor elsülyesztettek szovjetkatonákkal megrakott 18 hajót, míg sok más hajót a német elhárító tüzéség gyújtott fel. A kronstadti kikötőben horgonyzó szovjet hadihajók közül többet súlyos találat ért. (MTI.)

Berlinből jelenti: (NTI) Katonai részről szerzett értesülés szerint mia-

latt a német hadsereg kötelékei az Azovi-part mentén kelet felé előretörték, a légi fegyverem egymást folytonosan követő bevetésekkel bombázta a legfontosabb kikötőket és megkísérelte a bolsevisták kísérleteit, hogy hajókkal meneküljenek el. (MTI.)

Stockholmból jelenti: (NTI) Az angol sajtó utasítást kapott, készítse elő a közvéleményt a szovjet végpusztulásának lehetőségére. (MTI.)

Finn csapatok átkeltek az Onega csatornán

Berlinből jelenti: (NTI) Az egész keleti hadjárat mostani szakasza már ma mintegy nagy összefüggő terv bontakozik ki. A hadjárat célja a végleges döntés. Ezzel a keleti hadjárat új szakasza kezdődik, melyben a német hadak ugyanolyan pontossággal fognak tevékenykedni, mint a lefolyt három és fél hónap alatt. (MTI.)

Helsinki-ből jelenti: (TI) Tájékozott finn részről kapott hír szerint, finn kötelékek hadműveletei az Onega tó délkeleti vidékén tervszerűen haladnak előre. A finn csapatok átlépték az Onega csatornát és Petroszkojtól előre törve, gyorsan közelednek Kontupohja felé. (MTI.)

Newyorkból jelenti: (Német TI) Az Exchange Telegraph moszkvai közlése szerint a Kreml a lakossághoz intézett felhívásban feltárta a helyzetet és a

férfiakat felszólította, álljanak készen Moszkva védelmére. (MTI.)

MÉLYPONTRA SZÁLLT A VÁLSÁG LÉGSULYMÉRŐJE — ANGOL LAPOK SZERINT

Baselből jelenti: (Bud. Tud.) A Basler Nachrichten londoni jelentése szerint a szovjetről érkező hírek Londonban a legnagyobb aggodalmat keltik. A sajtó a helyzetet rendkívül komolyan ítéli. Azt a hasonlatot használják egyes lapok, hogy a válság légsulymérője a mélypontra szállott. Politikai körökben az a feltevés, hogy a szovjet katasztrófája hatással lehet a Churchill kormány helyzetére is. (MTI.)

Vichy-ből jelenti: (MTI.) A francia katonai szakértők nagy érdeklődéssel kísérik a keleti arcvonal eseményeit.

Az országos önállósítási alapból létesült.

Kovács Sándor

divatáru üzlete Nagyvárad, Rákóczi ut 25 szám alatt
Legelőnyösebb beszerzési forrás

Női- és férfi Mosó vászon és belés árukban, paplanokban nagy választék szövetekben Selyemkülönlegességek raktára

Jóminőség! Szabott árak! Megbízhatóarui!

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

1841—1941

Gróf Széchenyi István „Hitel” című művének megjelenése után a pesti kereskedők és patricius polgárok mozgalmat indítottak, hogy az egészséges magyar hitelélet megteremtése érdekében megalapíthassák az első magyar bankot. 1830 májusában a helytartótanács előtt volt a kérvény az „Első Magyar Kereskedelmi Bank” felállításának engedélyezése iránt. A kérvényezőknél sikerült pártfogót megnyerni: József nádor főhercegét, aki egyben négy darab részvényt jegyzett s ezzel megnyitotta a részvényjegyzések sorát. Az alapszabályok szerint a „bank járulmányi alaptőkéje kétmillió pengő forintban állapították meg s az üzlet szükségletéhez képest mérséklendő arányban ötszáz pengő forintot, négyezer bankrészvényben bocsátatták ki.” Az alapítók úgy határoztak, hogy egyelőre ötszáz darab részvény kerül kibocsátásra, s ez az ötszáz darab már régen le volt jegyezve, amikor az engedélyezési kérelem elintézése még mindig nem jutott döntő stádiumba. Hat évnek kellett eltelni, amíg az alázatos instancia egyáltalán el tudott jutni a legmagasabb illetékes fórumhoz, az alapítók élén ekkor gróf Sztáray Albert állott, egy nyolc tagú bizottság elnöke gyanánt, s ennek a bizottságnak gróf Széchenyi István is tagja volt. Az osztrák kormányzatnak különféle aggályai voltak a bankalapítási kérelem engedélyezésénél s ezek között szerepelt az is, hogy Pest, az ország fővárosa nem elég erős ahhoz, hogy megbírjon egy bankot. A legfőbb kifogás az volt, hogy Magyarországon nincs váltóforgó, nincs váltótörvénysek s az igazságszolgáltatásnak is nagy hiányosságai vannak. Azok, akik a bankalapítást tervelt elindították, s a hozzájuk csatlakozó gróf Sztáray-csoport tagjai, mindent elkövettek, hogy az akadályok elsimuljanak. 1841-ig tartott a küzdelem a privilégium levél kiadásáért, s tizenegy esztendő telt el, anélkül, hogy az évben, október 14-én V. Ferdinánd király aláírta a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank szabadságlevelét, jóváhagyta alapszabályait és üzletműködési tervét.

1842. április 30-án tartotta meg az első magyar bank alakuló gyűlését, s az ország kereskedő és iparostársadalmi boldogan lélegzett fel, nem voltak többé uzsorásokra szorulva, vagy a bécsi bankárok kénye-kedvének kitéve.

A bank első helyisége az ugynevezett kereskedőkar épületében volt, a Csarnokban, a kirakodó piacon. Ma is áll az épület, a Ferenc József téren, a jelenlegi bankpalota közvetlen közelében. A Csarnoknak a Dunára néző frontján volt a bank szerény helyisége, ahol 1842. augusztus 1-én megkezdődött a tulajdonképpeni üzletműködés. Ezen a napon vonult fel a katonai őrség a bank elé, mely egészen 1849.

januárjáig fennállott, akkor szüntette meg Windischgrätz herceg. 1843-ban a bank bevezette a kölcsönök folyósítását a pesti és budai házigatlanokra, s elhatározta, hogy beraktározott áru is folyósít előleget. 1843 júniusában indult meg a betétüzlet. Ugyanakkor történt a bank végleges és alapszabályszerű megalakulása, eddig mindent az ideiglenes igazgatóság intézett. A bank első elnöke Ürményi Ferenc titkos tanácsos, koronaőr lett, aki mellett egy elnökhelyettes és 12 tagú igazgatóság vette át a vezetést. Eleven élet kezdődött és az üzletműködés egyre jobban kiszélesedett.

A bank 1844 augusztus 22-én folyószámlát nyitott a Központi Vasúttársaságnak, mely az első magyar vasutat építette. A vasúttársaság 50 ezer forint hitelt kapott a banktól, hogy megvásárolhassa a pesti pályaudvar telkét. (Ma nyugati pályaudvar). Ugyanabban az évben 20 ezer forint hitelt folyósított a bank — gróf Széchenyi István kezességével — az első magyar gőzmalomnak, a Pesti Hengermalom Társulatnak. 1845-ben a bank Kossuth Lajos Gyáralapító Részvénytársaságával került kapcsolatba. 1848-ban Kossuth pénzügyminiszter lett és a bankot jegykibocsátó intézeté emeli. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank bocsátja ki az egy- és kétförintos Kossuth-bankót 12 és félmillió forint értékben. Ez összességben a kormány három és félmilliót az ipar és kereskedelem fokozottabb támogatására irányoz elő. A szabadságharc leveretése után a banknak sok nehézsége támad a Kossuth bankok miatt. Az osztrák kincstár súlyos anyagi igényekkel lép fel. Nagy küzdelembe kerül, hogy az üzletműködés zavartalan maradjon, de sikerül! A bank kölcsönt folyósít Pest vármegyének a szabadságharc leverése után pénztelenül álló kereskedő és iparostársadalmat hitellel látja el; harcolnia kell fennmaradásáért is, óriási erőfeszítéssel dolgozik! 1854-ben — királyi kegyelemmel elismul a Kossuth bankok kibocsátásának anyagi következménye és a következő évben a málra — az első, melyet nyilvánosságra hozott a száz esztendősk bank — közli, hogy 1 millió 700 ezer pengő forint áll az intézet rendelkezésére.

1859-ben felmerült a terv, hogy a bank saját otthonát építtessen magának. Első helyisége már szűknek bizonyult a megélénkült, kiszélesedett üzletműködés számára. Két esztendőre rá felépült a bank első palotája, az akkori Színház-téren (ma Vörösmartytér) az egykori városi Harmincad-ház helyén, ott, ahol ma a Gerbaud palota áll. 1863-ban az új üzleti terv tetemesen felemeli az előlegnyújtás összegét belföldi ipari értékekre. Kölcsönt kap az Alagut társaság is, hogy zavartalanul fennmaradjon. 1866-ban idegen

odakint? hideg...
sötét...
eső...

idebent

PAPP MARGIT-bútorok

meleg otthon — igazi kényelem

Kiállítás: Rimanóczy-utca 8.

országbeli pénzüzetekkel létesít a bank kapcsolatot Bécsben, Prágában és Triesztben. 1867-ben a bank 40 ezer forint előleget ad kedvezményes kamattal Pest városának a koronázási ünnep költségeinek fedezésére. Ugyanabban az évben kezd meg a bank a záloglevél-kölcsönök folyósítását. Elkezd megalkotni vidéki kapcsolatait is. A hatvanas évek végén és a hetvenes évek elején általános krízis uralkodik, de a bank zavartalanul teljesíti feladatát. A nyolcvanas években új korszak indul meg az intézet életében. 1882-ben Lánzy Leó foglalja el a vezérigazgatói széket s a bank a modern üzleti élet követelményeihez szabja működését. 1886-ban félmillió kölcsönt nyújt Puskás Tivadarnak, majd egy év múlva újabb 670 ezer forint kölcsönt bocsát rendelkezésére, hogy a világhírű feltaláló, akkor még kezdetleges vállalkozásából kiépülhessen Budapest telefonhálózata. 1892-ben a bank a Magyar Helyiérdekű Vasutak Részvénytársaságát alapítja meg, s négy millió forint alaptőkével megkezdődik a vidéki vasúthálózat fejlesztése. Ezekben az években építi ki a bank üzleti kapcsolatait a Balkánon is, Szerbiában, Romániában, Bulgáriában és Törökországban. Bulgária és Szerbia számára több ízben vetet a bank ezüst érméket. Az ezerkilencszáz évek elején már a Gizella-téri palota is szűknek bizonyul, megkezdődik a mai bankpalota építkezése, a Ferenc József-téren a régi Diana fürdő helyén. (A Diana fürdő első emeletén lakott Széchenyi István gróf 1827-1832. között. Ennek emlékére márványtáblát helyezett el a bank.) 1909-ben az új helyiségben folyik a munka. 1914-ben a bank működését immár a háborús közgazdaság irányítja. A hadikölcsön-

jegyzés nagy munkájában az intézet vállalja a reá háruzó feladatot; ötmillió koronát áldoz hadijótékonyára, szervezetet létesít, mely pénzt juttat el a magyar hadifoglyoknak. A kommunizáció után hatalmas iramban fejlesztje ipari érdekeltégeit az utódállamok területére került iparvállalatok pótlására. 1920-ban 190 millió hitelt nyújt a kormánynak az ellátatlanok érdekét szolgáló gabonabeszerzési akcióra. 1924-ben jelentős mérsékben működik közre a népszövetségi kölcsön magyar részének elhelyezésénél. 1925-ben 10 millió dollár törlesztéses kölcsönt szerez Amerikában 48 magyar vidéki város számára, s ugyanebben az évben a magyar mezőgazdaság hosszulejárta hitelügyeinek kielégítésére létrejött amerikai kölcsönművelőben van vezetőszerkepe. 1929-ben 14 millió dollár hitelt szerez amerikai üzletbarátaitól a magyar mezőgazdasági és ipari kivitel céljaira. A bank alapítása óta tudatában volt a hazai iparfejlesztés fontosságának s az érdekkörébe tartozó és hozzá közelálló iparvállalatok száma, a nyersanyagbeszerzést és a magyar ipari termékek értékesítését végző kereskedelmi vállalatokkal együtt, állandóan növekszik, 1938 a Felvidéket, 1939 a Kárpátalját hozza vissza az anyaországhoz, 1940-ben pedig Erdély egy részét öleljük magunkhoz. A bank a visszatért országrészekben nyomban felveszi régi összeköttetéseit, sőt kibővíti azokat. 1941 tavaszán a Bácskába vonult be a magyar hadsereg s ebben az országrészben is megindul ismét a bank működése.

A százéves Pesti Magyar Kereskedelmi Bank büszke lehet múltjára és a hagyományok alapján dolgozik tovább fennállásának második évszázadában is Hazánk fejlődése érdekében.

Nagyvárad mesterek műkincseit árverezik Budapesten

A Postatakarékpénztár budapesti árverési csarnokában most kezdődött meg a 99-ik aukció, amely október 16-ig tart. Az árverés nagy sikere már is megállapítható, mert az első öt nap alatt nem kevesebb, mint 150 ezer pengő műtárgy talált vevőre. Érdekessége ennek a most folyó árverésnek az is, hogy *szokatlanul élénk érdeklődés mutatkozik a bútorok és képek iránt és sokszor a kikiáltási ár többszöröséért kél el a kalapács alá kerülő festmény, vagy bútor.*

Az aukció legdrágább tárgya Hooch Pieter De „Himzönő” című képe, a kikiáltási áron, 32.000 pengőért kelt el, tehát a vevő 3200 pengőt fizetett érte, az árverési illetékkel együtt. A kép aránylag olcsón jutott a vevő birtokába, mert annak megvásárlására vételi megbízást adott és a vételi megbízás 40.000 pengőig szólt. Tehát hajlandó lett volna 44.000 pengőt is fizetni — költségekkel együtt — a XVII. század végéről származó műremekért. Érdekes vetél-

kedés indult meg egy 30 pengős kikiáltási áru képért. Despres TH. „Falkavadász” című festményét 30 pengőért 363 pengőre licitálták fel. A váradai származású Bihari Sándor egyik festménye 720 pengős kikiáltási áron került kalapács alá és végül is 1300 pengőért talált új tulajdonosra. Böhm Pál „Halásztanyá”-ja 1650 pengőért kelt el. Böhm Pál szintén nagyváradai születésű, itteni iparcsaládból származott és csak nagy nehezen küzdötte fel magát. Népeitől képeivel aratott aztán sikert s ilyen tárgyu képeit ma, a késő epigonok, szívesen utánozzák is. A két nagyváradai származású művész nagy sikere, műveiknek értékelkedése nagy elégtétellel töltötte el a nagyváradiakat — hiszen mind a két mestertől öreg váradai uriházak sok képet öröznek meg — s ezek a művek ma egy kis vagyont érnek.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at.

Mielőtt szőrmét, bundát vásárol,

keresse fel

Halász Imre szücs üzletét

Nagyvárad, Kazinczy Ferenc utca 4. Telefon: 18-90.

Külföldi szőrmékben, kész bundákban nagy választék. Javításokat, alakításokat pontosan szolid árak mellett vállalok.

A Szovjetunió indiai törekvései

A második világháborúval kapcsolatban India neve először 1939. év augusztusának végén vetődött fel. Azóta sok szenzáció történt a szenzációk iránt lassan érzéketlenné váló világban. Szenzációs volt India szereplése is a háborús botyordalmak és hírek között s alig múlt el két év, a háromszög alakú félsziget szerepe alaposan megváltozott a politikai sakkjátszmában. India keltős szereplésénél a második világháborúban érdekes egy kissé megállni és eltűnődni azon, hogy amiként az első terv nem valósulhatott meg, a másodiknak már megvalósulás esetén sem lesz sok jelentősége. Mert így határozott a történelem...

Oroszország India felé tekint...

1939. augusztus 22-én, szürkénél ígérkezett kánikulai nap késő éjszakai órában szenzációs hír remegett végig a világ telefonhálózatjain. Moszkvában már hónapok óta tárgyalt a francia-angol bizottság, eredményt azonban — Ribbentrop német külügyminiszter ért el, aki alig néhány órával, teljes titokban lefolytatott tárgyalás után a Kreml urának dolgozószobájában, a teljes képpel vigyorgó, csukott szürkékabátos diktátor jelenlétében aláírta a német-országi megállapodást. Ezen az éjszakán a Birodalom minden városában megállt az élet egy percre, a színházakban félbemaradtak a mondatok, a szórakozóhelyeken a zenekarok váratlanul megszüntették az offenzívát a fülek ellen s a mit sem sejtő közönséggel azonnal tudatták az utóbbi évek kétségelentül legnagyobb politikai szenzációját.

Alig fordult néhányat a föld tengelye körül az emlékezetes nap után, a német légitörő megjelent Lengyelország fölött, az orosz lapok pedig Konstantinápoly helyett ezúttal — In diáról kezdtek cikkezni...

Az angol világbirodalom leszebb gyöngyszeme India. Mesés gazdagsága felülmulja a gyarló emberi képzetet, de jelentőségére, értékére talán a legjellemzőbb az angol történelem egy epizódja.

1860 körül az volt Angliában az általános hangulat, hogy a gyarmatokra egyáltalán nem érdemes pénz- és vérdíjazatot fecserelelni, mert India kivételével épp úgy elszakadnak Angliától, mint az Amerikai Egyesült Államok. India mindig a „mama kedvence” volt, 1599-től kezdve, amikor Angliai Erzsébet uralkodása idején megalakult a Kelet-Indiai Társaság. Huszonkét év híjján 300 évvel később, 1877 január 10-én, a delhi-i síkságon proklamálták az 1. indiai császárság megalakulását, amikor a spanyol-zsidó Disraeli, a későbbi Lord Beaconsfield miniszterelnök

„Viktoria császárnő lábai elé rakta Indiát...”

A mesés gazdagságú félszigetre szem vetett a vörös diktátor és a két év előtti augusztusnégy német-orosz meg egyezésnek talán nem is titkolt rugója volt az az álom, hogy az indiai alkirály szerepét Sztalin egyik ívótársa töltse be egyszer. A vodkákáprázat azonban tiúszép volt, s mint általában a szép, végig sem álmódott álomból — ebből is keserű volt az ébredés...

Az angol-amerikai segítség egyetlen útja Indián vezet keresztül

Sztalin ismét India felé tekint. De most már más szemekkel, mint két évvel ezelőtt... A napokban lejött moszkvai értekezleten állítólag elhatározott amerikai-angol segítségnek egyetlen lehetséges útvonala van: Indián keresztül. Ezért nézetet most sávárova a Kreml ura India felé, de ha még is indulnának a fegyverek, lőszerrel, gépekkel megrakott vo-

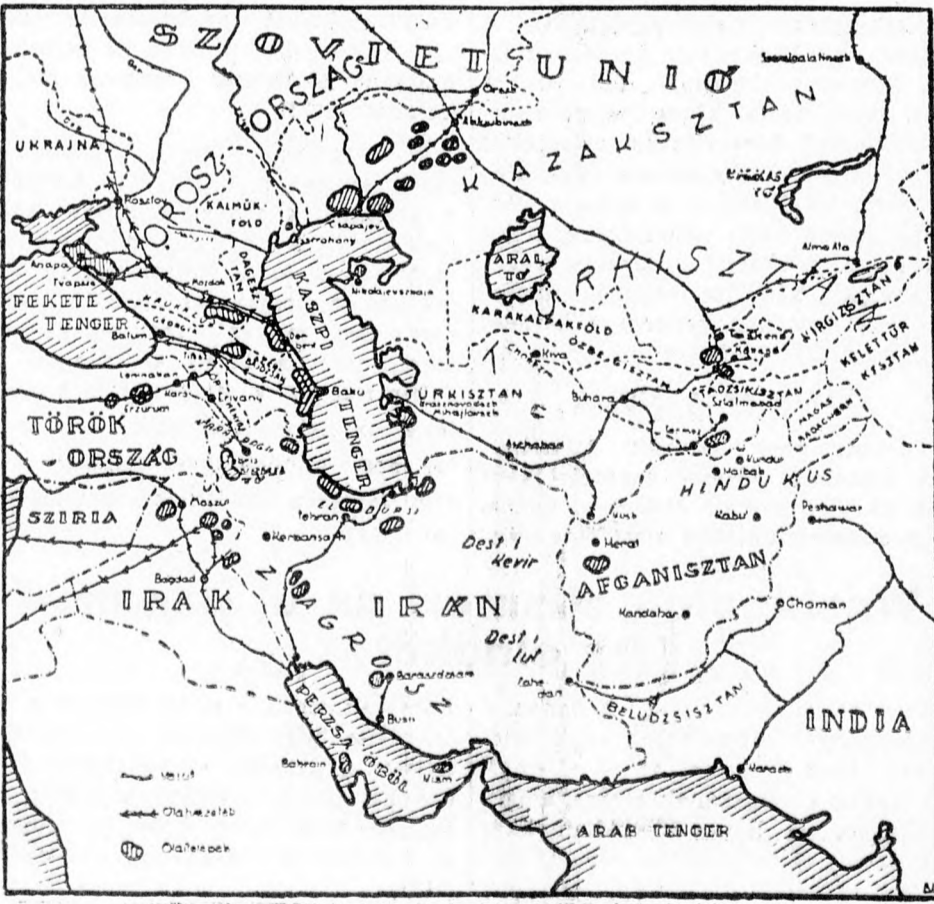
Óriási hegyek, vasuthiány a szállítás nehézségei

Az India felé vezető úton tovább haladva, Iránhoz érünk Irán közlekedési viszonyai elmaradtak, itt is az 5000 méteres hegysek nehéztik meg a közlekedést Vasutja igen kevés van. A Kaukázus felől Tebrizbe vezető rövid vonal azért lehet fontos, mert Irak és a Szovjet között itt a legrövidebb a távolság, alig 200 kilométer. A brit-indiai területtel az országot az iráni határon éppenhogy áthaladó Zahedanig kiépült beludzsisztáni vasút köti össze. Az Indiához vezető út vonal tehát igen nehéz, Rosztovtól Karachüig számítva légvonalban 3500 kilométer, de igen fontos ásványi kincsekben gazdag területen visz keresztül. A Kaspi-tenger felől kelet felé indulva, Türkisztán lapályos vidéke következnek. Közlekedési szempontból a Szovjet ázsiai birókai közül ez a terület vezető helyet foglal el. Vasúti fővonala a Kujbisevtől Aktyubinszken át Taskendbe vezet. Ezzel a vonallal összefüggnek a Kaspi-tenger partján lévő városok felé vezető vonalak, ennek egyes részét az afgán határig nyúlnak. A taskendi vonalat most már a transzszibériai vasutal is összeköti a Szemipolatinzskon áthaladó Turk-Szib vasut. Erről a területről vagy Irán északi részén, vagy Afganisztánon át vezet az út Indiába.

natok Kusk és Termez felé, már késő, lehetséges, hogy mire e sorok nyomtatásban napvilágot látnak, a teljes Sztalin-szöv hontalanná válik és boldog lesz, ha az első „segítség hozó” amerikai hajón elindulhat kedves Rooseveltt barátja tágulék keble felé...

Ez hát a második szerepe Indiának s ezzel is érdemes foglalkozni. Az Indiába vezető szárazföldi út több okból lehet fontos. Németország ezen az úton juthat el az Angol Birodalom legsebezhetőbb pontjához, Anglia viszont csak ezen az úton adhat komolyabb segítséget a Szovjetnek. Indiából Oroszországba Türkországon, ezenkívül vagy a Kaukázuson és Iránon, vagy Türkisztánon és Afganisztánon át lehet eljutni A Kaukázus a Fekete-tenger és a Kaspi-tenger közötti földszoros. Közlekedési szempontból a legnagyobb nehézséget a Kaukázus neve, 5000 méter fölé emelkedő hatalmas hegylánc okozza. Csak a két tengerparton van megfelelő átjárás északról délre s csupán a keleti oldalon van vasútvonal. A délnyugati parton északról és délről megkezdtek ugyan a vasutépítést, de az összeköttetést még nem érték el. A Kaukázus egyébként igen gazdag olajvidék.

Afganisztán közlekedési viszonyai kezdetelegsek. A türkisztáni részről az északnyugati nagy kerülő út leszámítva, Hábakkól és Kundurból a Hindukus meredek hágóin három, aránylag, jól megvonatozott út vezet Kabul felé. Vasút az ország belsejében nincs. India kapuja a peshawari hágó felől és a beludzsisztáni Chamannál az indiai az indiai vasút

Burgonya

Hagyma, fokhagyma szükségletét idejében szerezze be. A legolcsóbb napi áron szállít

Tóth

gyümölcs- és zöldségkereskedése Nagypiac tér.

egészen a határig jön. Északon Kuskul és Termeznél az orosz vasutak jönnek a határig.

Az északi útvonal Peshawartól Aktyubinszkiig számítva légvonalban 2100 kilométer a távolság, Aktyubinszki és Rosztov között már további 1400 kilométer.

Mindkét útvonal rendkívül hosszú, hosszabb a London-Ankara útnál, az itt lévő területek azonban rendkívül értékesek.

A háború jelenlegi állásában a Szovjetunióknak alig van már reménye. A segítség eddig még csak ígért formájában érkezett, de csak azért tudott megérkezni, mert nem vasúton szállították. Abban a pillanatban, amikor erre kerül sor, végzetesen elkesik minden.

Sztalinék indiai kacsintgatása tehát nem sikerült, közben a német gépkocsik Északon, középen és Délén biztos, ki nem hagyó motorzúgással közelednek Moszkva, illetve az Angol Birodalom gazdasági szíve, a mesés India felé...

Párkány László

Kedvező a németországi katolikus egyház pénzügyi helyzete

A hatóságok minden téren nagy megértést tanúsítanak az egyház iránt

Berlinből jelentik: (NTI) A németországi katolikus egyház helyzetéről a Német Távirati Iroda bevallott helyről, tanulságos felvilágosításokat kapott. A nagy német birodalomnak a Vatikánnal kötött konkordátuma óta a német katolikus egyháznak elsősorban az a nagy előnye van meg, hogy pénzügyeit rendezték. A szerződés a németországi katolikus egyháznak évente 62 millió márkában meghatározott összeget biztosít, tekintet nélkül arra, hogy az állam által beszedett egyházi adók eler'k ezt az összeget vagy nem. Ezzel a katolikus egyház abba a helyzetbe jutott, hogy a maga részéről pontosan eleget tehet minden pénzügyi kötelezettségének, fizetheti papságát és alkalmazottai illetményeit. Ezen túlmenően a községi hatóságok esetéről esetre maguktól bocsátották rendelkezésre a pénzügyi összegeket az egyházi épületek karbantartására vagy tatarozására. A hatóságok a németországi katolikus egyház iránt más téren is nagy megértést tanúsítanak. (MTI.)

Jó referenciákkal rendelkező keresztyény, perfekt kereskedelmi gyors- és gépirónót vagy gépirót azonnal, esetleg későbbi belépésre **felvesszünk.**

Részletes ajánlatok, fizetési igény, kor, vallás megjelölésével Haracsek Vilmos Utódai nagykereskedő cég Nagybánya, címre küldendők.

Ui táncintézet

nyílik a Munkás Otthon nagytermében, megnyitó össztánc szombaton és vasárnapeste 8 órától. Tanfolyam kezdődik hétfőn. Beiratkozni lehet a titkári irodában, Szent János u. 56. Tanfolyam vezető: BALOGH TERI táncitanárnő.

Gondold meg és egyel!

Tanácsolja: Kinizsi Andor

Ez már aztán igen!
Mindig mondtam, hogy a rádió nem buta találmány, most íme: a siker, az eredmény. Itt már megáll az emberi ész, megáll és mélyen leemeli a kalapját a technika előtt s aszongya hódolattal.

Nem lok szóhoz jutni a csodálkozástól. Gratulálok.

Kezdődött az egész azzal, hogy J. Coucli neves párisi tanár érdekes megállapításra jutott: sokkal jobban sikerül az étel, ha a konyhában szól a rádió. Különösen a pástéomnak, kásának és tejbeviznek használ, ha zeneszórá ritmikusan keverik. Úgyes háziasszonyok tehát felállították a készüléket a hokkedlin, hogy Julius forított tempóban dolgozzék. Ugy is kavarta a lelkem a rántást, ahogy a kubai zenekar füttyült.

Bár ez csak kezdet volt. Most csattolt le a bomba!

Az ottawai rádiológiai kongresszuson tudniillik meglepő felfedezésekről számolt be E. G. Bluck elnök. Elmondta, hogy rádióval már nemcsak gutaütést és dombkört lehet szerezni, hanem főzni is tud az ember. A hullámok kellő irányításával elérhető, hogy a tojás megfőjön, puhább hús megsüljön. Aztán filmen bemutatta, hogy még mire jó a rádió. Így a hullámok irtó okoznak a vízben, meg lehet olvasztani velük a viaszt, sőt néhány erősebb, kiadósabb hanghullámot másodperc alatt megöli a halat. No, nem éppen a cápát, hanem valamivel kisebb süllőt, kárászt, pontyot, kecségét. De megöli.

Hát nem pompás dolog ez, kérem? Nem mondom, már az is csodálatos volt, ha valaki felolvasást tartott a murekrépa okszerű természetéről és mi végighallgattuk. Végig tudtuk hallgatni! Am az, hogy amíg ő eladogja mondókáját, én megcsinálom a tojásrántotta vacsorámat az ő hanghullámának szíves közreműködésével, hát ez már óriási haladás. Ez kunszt!

Eddig is volt némi fizikai hatásuk a rádió hanghullámainak. Teszem fel: az ügélőverseny eredményeinek bemondásakor ének dilt a hájunk, apéra közvetítése alatt elaludtunk. Akadtak novellisták, akik hétről-hétre lyukát beszéltek a hasunkba. Sajnos. Sőt a Studio néhány különösebb hanghulláma annyira halott egyesek kedélyére, hogy tüstént lemondták az előfizetést.

Ez is volt valami, de egy napon sem lehet említeni az új felfedezéssel. Meri dumálni, füttyülni mindenki tud, de pusztán hangjának erejével tojást főzni... hát ide már mégis csak több ügyesség kell!

Es milyen egyszerű a dolog... A mikrofon előtt pereg a vidám est és a világon szerle cikáznak a hanghullámok. Az egyik helyen tojást főznek velük, másutt viaszt olvasztanak,

Tánciskolai értesítés!

M. Antalfy Margit balett- és tánciskolájában f. hó 20-án új

táncanfolyam

kezdődik felnőttek, diákok és babak részére. Külön tisztviselő csoportok. Balett- és színpadi táncokra, valamint külön órákra beiratkozni lehet minden délután 4 órától az intézetben, Sas Passage, "Hangyával" szemben.

néhol halat ölnek, avagy irtó csindlnak a vízben. Remek! Talán még hallgatja is valaki az előadást? Történhetnek csodák!

Hazamegy a Duducs Pista és háziasszonya feleségének:

— No Cinculi, host azzal az ebéddel, mert farkasétvágyam van.

Mire a Cinculi visszaduruzsol:

— Mókuci, ne haragudj, de nincs készen az ebéd, mert légköri zavarok miatt nem tudtam megfőzni a hallevest. Még életben van a ponty.

Ezután, persze, jön egy másik légköri zavar, de szavakkal.

Azért mégis szenzációs lehetőségek rejlenek ebben az új rádióüzében. Ha ügyesen tovább fejlesztik, sokra mehetünk vele. Minden állomásnak meglesz a maga hullámhátasa. Alasz-kával kocsonyát csinálunk, Béccsel bécsi szeletet sütünk, Kassával sonkát pácolunk, Münchennél sört erjesztünk, Milánóval osztrigát öltünk 5 másodperc alatt, Hülversummal behűtjük a pezsgőt, Frankfurtal virslit főzünk, Debrecennel debrecenit, Algirral zsírt olvasztunk, Kopénhágával héringet konzerválunk, Brüsszellel csipkét verünk, Varsóval fagylatot készítünk, vagy amit akartok.

Ötlámpás készülékek gyorsan készlesz az ötfogásos menü.

Kristály-detektorral legfeljebb kristálycukrot készítünk.

Agglegényeknek megoldódik a koszt-problémájuk.

Csuda-csuda!

Ha aztán esetleg Budapest I-et is be akarják fogni valami konyharemek elkészítésére, nem bánom. Eddig ugyanis akadnak másodán eheteilen és megemészthetetlen dolgok. Most szolgálhat végre inycsiklandó étvágyfájtókkal. Mondjuk turós csuszával, füstölt kolbásszal, rántott csirkével.

Hát lehet, nem ellenzem, nekem úgy sincs rádióm. En hű maradok a Kati néni főzje mellett, tudja Isten, már valahogy hozzászoktam. Megelégszem a láboshban főt paprikás csirkével is. Mert e mellé nem felolvasást, vagy vízállásjelentést kapok, hanem dagadó galuskát, ezt pedig nagyon szeretem.

A rádió-fastrozottat egyék meg mások!

En inkább a konyhában vacsorázom, amint ez mostan Newyorkban divát s amint az alábbi meghívó mutatja:

„Szívesen látjuk önt és kedves nejét folyó hó 18-án este fél-tíz óraker lakásunkon vacsorá-ra. Megjelenés — a konyhában.”

Ezt a különös meghívót Jellows úr és felesége küldték szét newyorki ismerősöknek, akik először szájlátva olvasták a fura szöveget, de aztán kiváncsian jelentek meg az érdekesnek ígérkező vacsorán. Jellows-ék meleg szeretettel fogadták a vendégeket, bevezették őket a konyhába, ahol minden ragyogott a smirglitől és simára voltak sikálva a hokkedlik, meg a számlik, amikén a díszes vendégköszorú helyet is foglalt, felecsigázottan várva, hogy miféle szenzáció köszönt meg rájuk.

A villamos tűzhelyen vígan rotyogott az étel, a nagy konyhaasztal elé gánsan fel volt terítve s amikor már mindnyájan együtt voltak a meghívottak, elkezdődött a vacsora. Ott, a konyhában. A banketi történetében ezúttal először... de nem utóljára.

Mert az ötlet remekül sikerült.

Nem mondom, Plumpudding-ék kissé megharagudtak, hogy nekik csak a vízcsap mellett jutott hely, míg a Hammandeggs házaspár a kis medencénél ült, ám ettől eltekintve, különösen pergélt le a vacsora. Elvégre nem mindennap pezsgőzhet és táncolhat az ember konyhában. A vendégek ugyan pillanatnyilag nem tudták eldönteni: vajjon estélyi ru-

Bel- és külföldi muzeumokban képviselt, neves budapesti művészől

olajfestmények

sürgősen, mélyen

áron alul

eladók. Me tekinthető d. e. 10-16 este 7-ig, Breckner kárpitosnál Rákóczi-ut 2.

hában, szmokingban, avagy perkal kötényben és gumiköpenyben jelenjenek-e meg stílusosan, nehogy a rosbif zsirja a láboshól ráfröccsenjen a toalettre. Szerencsére mégsem történt baj, csupán John Crickelnek pörköldött meg kisse a bal könyöke, mert túlközel ült a tüzes sparherdhez. Ő a hibás, mert hiába mondták neki, hogy számára a jégszekrényben le-ritettek...

— Egy vacsora százt csinál, — tartja a közmondás még Amerikában is. A higgadt jenkik egyensúlya megbillent és egymásután kelnek versenyre, ki tud fantasztikusabb tippel előállni. Divát lett konyhában vacsorázni. Itt azonban kár volna megállni, hiszen szép fejlődési lehetőség van ebben a különleges ötletben. Hát gyúrunk, aknázzuk ki!

Igy mélyen kedves lesz, ha a hűtőszekrényeket ezentúl az előszobában tartják meg, legalább a vendégek nem mászkálják össze a szalont, hanem szépen meghívódnak a fogások alatt. Ebédet lehet adni erkélyen, ahonnan szép a kilátás, villás reggelit a lighthófbán, ahová szép a belátás. Az ótórás táncos teákat a fűdősobában vélném megrendezni, míg garden partyk számára a baromiudvar, nagyobb estélyek részére pedig talán a padlás felelne legjobban. Legénybúcsú és hasonló dárúdósabb ügyek lebonyolítására a pincét ajánlom, egészen egyszerű fogadó estélyeket a liftben lehetne lebonyolítani. Csak mennél érdekesebb és újszerűbb legyen a dolog!

Nekem nincs kifogásom ellene Söt!

En jól érzem magam pincétől-pádlásig mindenütt.

Már most bejelentem, hogy nagyon szívesen venném, ha Dindókák legközelebb — spájzban tartanak meg a zsúrjukat. Ott hangulatosabb lesz a muri, mint a szalontan, ahol a fiúk hajnalig mindig a fehér túllüggönybe törlik bele a tortakésti és helyes kis lyukakat égetnek a szönyegbe. Bizony, ezt a spájzban nem lehet megcsinálni, mert sokkal egyszerűbb és kellemesebb a berendezése. A polcokon nem régi könyvek, hanem befőttes üvegek állanak bekötve, tüggöny helyett csabai kolbász lóg az ablakban s nem giccés képeket, de remek füstölt oldalasakat szemlélhetünk a falon. No és, a recsegő gramofon helyett izlotes sonka van a kisasztalon, amely nem kráög és bömböl, ellenben hat nyelven beszél. Olyan fi-nom.

Csupa öröm lesz itt a zsúr! Mer bár a sonka is van annyira kövér, mint Dindóka, a háziasszony, én mégis úgy vagyok vele, hogy ha már választani kell, inkább a sonkával maradok bizalmas kettesben.

Eppen ezért nagyon fontos, hogy kenyeret el ne felejtessenek betenni. Késti majd én viszek, piknik alapon...

Vihar Washingtonban a Rooseveltlevele körül

Hogyan jutott német kézre az elnöknek Stalinhoz intézett levele? Több ezer bibliát ajánlottak fel Stalinnak Amerikából

Washingtonból jelentik: (NTI) A pénteki sajtóértekezleten kérdést intéztek Roosevelt elnökhöz, tudja-e, hogyan jutott német kézre Stalinhoz intézett levele? Roosevelt azt válaszolta, hogy van erre feltevése és egyáltalában nem lehetett ott meg. Arra a kérdésre, vajjon nem lehetséges-e, hogy maga Stalin közölte a levél szövegét katonáinak hátorítás céljából, Roosevelt kijelentette, hogy erre a kérdésre nem válaszol. (MTI)

STALIN ÉS A BIBLIA

Washingtonból jelentik: (Stefani) Egy amerikai vallásos egyesület távirati kérdést intézett Stalinhoz, igaz-e, hogy a Szovjetunióban most már min-

denki szabadon gyakorolhatja vallását. Amennyiben ez igaz, az egyesület hajlandó Stalinnak több ezer bibliát küldeni. (MTI)

Washingtonból jelentik: (Stefani) A lapok szerint a Fehér Ház köreiben megerősítették azokat a híreket amelyek szerint a szovjet kormány elhagyta Moszkvát és a diplomáciai testületek követni fogják. Az újságíró kérdésére, hogy milyen a helyzet katonai szempontból a keleti arcvonalon, a Fehér Ház egyik tájékoztatója kijelentette, az Egyesült Államok elhatározták hogy minden igyekezetükkel siettetni fogják a szovjetnek szánt segítséget. (MTI)

Washington elismeri az új panamai elnököt

Berlinből jelentik: (B. T.) A panamai államcsinnnyel kapcsolatban arról értesülnek, hogy Guardia, az új államelnök annak a politikának a híve, amely mindenkor az Egyesült Államokkal való szoros együttműködés mellett van. Washingtonból jelentik: (Reuter)

Roosevelt elnök a sajtóértekezleten kijelentette hogy Panama új kormánya teljesen a panamai alkotmánnyal összhangban jutott kormányra. Semmi ok sincsen tehát arra, hogy ne ismerje el Panama törvényes képviselőteként. (MTI)

Dr. GÉRESY LÉBER JÁNOS:

POLITIKAI SZEMLE

Minden politikai eseménynél nagyobb jelentőségű az a tájékoztató, amelyet Dietrich német sajtófőnök adott az elmúlt hét csütörtökén a berlini és Berlinben tartózkodó külföldi sajtó képviselőinek. Ezen a napon hozták egyúttal nyilvánosságra Hitler vezérkancellár október 2-iki napiparancsát is, amelyben a döntő küzdelem megindítását jelenti be katonáinak. A tájékoztató és a napiparancs tartalma már ismeretes. Megtudtuk, hogy a keleti hadjárat sorsa eldőlt. A szovjet katonai hatalma elintézettnek tekinthető. A német haderő ott lép fel, ahol akar. Akkor foglal el és száll meg városokat, amikor neki tetszik. Ha az egymástól elszakított és bekerített, szétvert szovjet egységek megsemmisítése vagy fogságbaejtése időbe kerül, ez a német hadvezetőség részéről csak az ember- és anyagkíméletet jelenti. A teljes felszámolás azonban még a tél beállta előtt megtörténik. Ezzel Európába visszatér a béke, hatalmas lépésekkel megindul a szervezés és az építés munkája. A háború befejezése már a télen érezhetően fogja hatását mindennapi életünkben is, különösen a zsidókérdésben. Anglia és Amerika kérdése egészen másodrendűvé zsugorodik össze, különösen akkor, ha a Churchill-kormány megbukik. Ez pedig már a közeljövő eseménye.

Az ideai országos katolikus nagygyűlés, ha külső fényben és terjedelmében nem is, — belső tartalmában örömben és jelentőségben minden eddigi fölülmúlt. A régi nagy Magyarországnak népe elevenedett meg és élt három napon át Budapest utcáin a fényes előadótérmeiben. Hallottuk a visszatért Felvidék szavát, a „geus fidelissima” újabb hűségnyilatkozatát Erdély örök magyarságát s Bácska örömkönyökét közlő panaszát. De hallhattuk valamit mások is. Olyanok, akik akár hitbelileg, akár világnézeti szempontból tartoznak közénk, magyar katolikusok közé. Hallhattuk megint, hogy: 1. A katolicizmus a maga egyetemességén belül ismer és elismer, nevel és erősít, ald és gazdagít más emberi közösségeket is, amilyen a család s a nemzet. *Katolikusnak lenni annyit is jelent tehát, mint szeretettel vállalni s a hűségesség megnővelésének azokat a kötelességeket, amelyeket a nemzethez való tartozás a haza iránt való hűség rak a vállainkra.* 2. A magyar mult egyben katolikus mult is s a magyar történelem túlnyomó részben katolikus történelem is. Igaza van tehát Czupik püspök urnak: *elszűlöltek vagyunk ebben az országban s ezt az elszűlöltségi jogunkat elvitatni, elkönfiskállatni nem engedjük.* Különösen nem akkor, amikor a magyarság szellemi életéről, kulturájáról és erkölcsi életéről, a magyar nép neveléséről van szó. 3. *A katolicizmusban kiteljesedő s csak a katolicizmusban örök és változatlan kereszténység lehet az az alap, melyen az államok, társadalmak, rendek és családok élete felépülhet.* Minden más alap — homok. Bizonytalan és szétfolyó. Csak a kereszténységben van szilárdság s csak a kereszténység rejti magában azokat a kifogyhatatlan szellemi és erkölcsi erőket, melyekből az állami, nemzeti, társadalmi és családi élet a minden-

napi fennmaradásához s a folytonos továbbfejlődéséhez szükséges táplálékot merítheti.

*

Magyarországnak is meg van már — sajnos — a maga ellenséges külföldön működő külön-külön kormányra ügynövezett „nemzeti bizottsága”. Eckhardt Tibor nevéhez fűződik az a kétes dicsőség, hogy ezt a valamit megalakította: *a semmiből világra hozta.* Nem csodálkozunk különös képpen a dolgokon. Azon sem, hogy egy ilyenfajta bizottság egyáltalán megalakulhatott. Hiszen ez most divat. Minden népnek és nemzetnek mely nem volt hajlandó Anglia érdekeiért bőrt a németek ellen vágóhídra vinni vagy ha vitte is eleinte, később megbánta: megállt és visszafért. — van ilyen nemzeti bizottsága. Mért ne legyen tehát nekünk, magyaroknak is. Azon se csodálkozunk túlságosan, hogy éppen Eckhardt Tibor alakította meg a hazaárulóknak ezen legújabb társaságát. Istenem, ha hű valaki és szerepelni vágyik, az ő szempontjából nem lehet rossz néven venni tőle, hogy úgy szerepel és ott szerepel, ahol és ahogyan megengedik neki... S ha mohó valaki, vagy éhes: ott és olyan áron szerzi meg a mohóságának kielégítésére éhségének lecsillapítására szolgáló aranyakat, ahol és amilyen áron tudja...

Rosszmájú emberek azt szokták mondani, hogy a paragrafus formája azért olyan görbe, mert össze-vissza csúrták és csavarták a jogászok. Van ebben az állításban valami igazság. Ezt bizonyítja legalább is az a próbálkozás, mellyel amerikai jogászok a kereskedelmi hajók felfegyverzését igyekeznek megindokolni. „Pel kell fegyverezni ezeket a hajókat — mondják, — hogy a jogtalanul rájuk támadó német és olasz tengerelatljárók ellen hatásonként védekezhessenek... De vajjon „jogtalanul támadnak-e ezek a tengerelatljárók?” — kérdezzük mi nem kevesebb jogi értelemmel... Németország háborúban áll Angliával. Németország célja az, hogy Angliát meggyöngítse és legyőzze. Ez Németország nemzetközileg is elismert hadi joga. *Meglehet tehát mindent, ami Anglia meggyöngítésére — más népek vélt érdekeinek sérelme nélkül — alkalmas.* Joga van tehát ahhoz is, hogy megállítsa s eldobozzon olyan hajórakományokat, amelyek ellenségének megerősítését szolgálják, ha megkapná. Joga van ehhez különösen akkor, ha a szállító hajó állama, mint Amerika és nyíltan, büntetileg és kizárólag csak Angliának szállít segítséget és pedig számtalanszor bevallottan csak azért, hogy Németországot leverhesse.

Minden világosfejú, ép erkölcsi értékű ember tisztán látja tehát, hogy *miért Amerikának nem hadviselő félként — tehát kockázat nélkül — valami kevés joga van ahhoz, hogy kizárólag csak Angliát támogassa ebben a küzdelemben, — addig Németországnak s Olaszországnak is minden erkölcsi joga meg van ahhoz, hogy ezt a verekedéshez kerítést törő s botlaktat szállító hűségét, büntetését legalább ott és akkor kárpója jól el, amikor cinkosának nyíltan vagy suttymóban fegyvereket szállít.*

A moszkvai értekezlet véget ért. Rövid és üres nyilatkozat jelent meg arról, mennyire megértették egymást az értekező felek s azóta — nem történt semmi... Arról, amiért, tulajdonképpen összeültek a lordok, urak és elvtársak — hogy a szovjet hadsereget valamiképpen megsegítsék — nem hallunk és nem olvasunk semmit. Emiatt van nagy zavar jelenleg Angliában. A sajtó egyrésze azonnali hatályos megsegítést követel... A másik része nem hajlandó lemondani az amerikai hadiszállományoknak arról a részéről melyet Roosevelték a bolsevistáknak szeretnének adni. Ami idevaló — jöjjön ide! Irják ezek a lapok. Csak az a biztos és az a hasznos ráknézve, ami itt van.

Maga az angol kormány is nehéz helyzetben van. Nem tudja mit tanácsoljon Amerikának... Ha azt mondja: szállíts a szovjetnek annyi

hadianyagot, amennyit csak tudsz felő, sőt nagyon valószínű, hogy ezek a tankok, ágyúk és repülőgépek hamarosan a tüneményes gyorsan előretörő németek kezébe fognak kerülni, akik nem fogják átallani azokat később ellenük felhasználni. Ha azt mondja: ne szállíts, akkor a németek egész bizonyosan pár nap vagy pár hó alatt megszállják az egész donec-medencei iparvidéket s annyi harcokost, annyi repülőgépet fognak itt előállítani, hogy jövő tavasszal nem egy Angliát, de tíz Angliát is le tudnak majd győzni...

Értjük az angol kormány kínos helyzetét, — de nem sajnáljuk. Ha egyszer már kimondottan zsidó érdekekért szállt síkra ennek a háborúnak kirobantásával, miért nem kezdte az okoskodást is zsidomódon — hátulról...? Akkor nem jutott volna ebbe a súlyos dilemmába.

Koppány Rezső nyilatkozik Biharmegye mezőgazdasági helyzetéről

Vetőmagra van szükség az egész megyében

Nagyvárad. Saját tud. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület nagyváradi kirendeltségének vezetője, Koppány Rezső felügyelő a következőkben ismertette munkatársunk előtt a mintegy három héig tartó vetőfolyó, száraz idő utáni mezőgazdasági helyzetét.

— A jó idő a múltkor borzalmas vihar által tönkretett őszieknek valamit mégis javított. Remény van arra, hogy a tengernek legalább háromnegyedére beérk Igaz, hogy a tengeriben a kárt így is 50 százalékosra lehet becsülni. Nemszak a kártört csövek mentek ugyanis tönkre, hanem a többi megmaradt csövek sem fejlődtek megfelelően. A csövek, amelyek pedig gyönyörűen be voltak már költve, a szeinek lazák, tápértékük is gyenge és valószínűleg csiraképeségük is hiányos lesz.

— A cirok teljesen tönkrement. Ma sincs megérve s úgy látszik, már nem is fog megérni. A kár itt mondhatni 100 százalékos. Igen nagy, legalább 50 százalékos a kár a napraforgóban is, ami pedig nagy reménye volt a gazdáknak. Erdőn és nagyrésze a földön fekszik.

— Hasonló a helyzet a többi veteményeknél is. A paszuly feleannyit adott, mint amennyit varni lehetett volna s ennek is legalább 50 százaléka ki kell válogatni mert csak takarmánynak jó. Jelentős részben tönkrement a szójabab is és egyáltalában nem értek be a ricínus, vetések, ami más szempontból is igen nagy baj.

Kedvezett a szepidő az őszi munkálatoknak

— A szép idő kedvezett az őszi számtásnak és vetéseknek. bár a gazdák nem tudták jó munkát végezni. A multkori felhősszakadás túlságosan összeverte a földet, nehezen szántható, rögzös lett s az utóbbi időben már nagyon száraz is. Azért a most kezdődő csendes eszések jó hatással lesznek. úgy hogy az őszi vetéseket kedvező körülmények között lehet majd befejezni.

— Nagy baj azonban, hogy hiány van vetőmagvakban. A vármegyei felügyelőség kiosztott 120 vagon vetőmagot, az EMGE 30 vagon nemiesített vetőmagot, de mindez koránsem elegendő. A gazdák csapatostól jönnek vetőmagért s nem tudjuk teljesíteni kérésüket, nem mintha egyáltalában nem volna, hanem mert bizonyos ügykezelési nehézségek vannak. Ezek a vetőmagvásárlásnak olyan akadályait jelentik, amelyek mellett egyszerű, szegény falusi emberek soha vetőmaghoz nem tudnak jutni. Dacára annak, hogy a vármegyében volna vetőmagnak alkalmas elegendő búza, nagyon sok vetésre elkészített és búzatarmelésre alkalmas marad bevetetlen, ha sürgös intézkedések nem történnek. A Futura kötelessége volna a vetőmagvásárlás sok lebonyolítása, de a hivatalos szervektől a termelő sehogy se tud vásárlás útján vetőmaghoz jutni. Ez a jövő évi termést 25—30 százalékkal lecsökkentheti.

Hortobágyról vesznek szarvasmarhát a szalacsi és bihari diószegi gazdák

— Az állattenyésztés helyzetében nem állott be lényegesebb változás az utóbbi időben. A sertés hizlalás továbbra is körülményes, aminek a vármegye lakossága fogja kárát vallani. A gazdáknak teljesen elmegey a kedve a sertésneveléstől és hizlalástól a takarmánybeszerzés nehézségei miatt.

— Itt említem meg, — fejezte be nyilatkozatát Koppány Rezső, — hogy az EMGE a legközelebbi jövőben Bihardiószeg és Szalacs község részére 1—1 fehér gulya, összesen 80 darab szarvasmarha beszerzését tette lehetővé azáltal, hogy a vásárláshoz 30—40 százalékos hozzájárulást eszközölt ki a földművelésügyi minisztériumtól. Ma utazunk ki a gazdákkal a Hortobágyra az állatok megvásárlása végett. Ezenkívül 30 gazdát juttatott az EMGE 30 százalékos árkedvezmény mellett piros-tarka fejű tehén vásárlásához.

Mit látott egy magyar repülőtiszt a Szovjetunióban

Érdekes beszélgetés a vörös birodalomban uralkodó szociális állapotokról

Nagyvárad, október 10.

A szerkesztőségben szorgos munka folyik... írógépek kattognak, telepelenek, a riporterek egymást túlküldik, bávala ügyekeznek összegyűjtöni emlékeiket kerekbe foglalni... A nyomdászok sűrűen sűrűen kérdőjelként várja a szedőnivaló kéziratot a szerkesztőasztal előtt...

Egyszerre a lázas munkába riadón berreg bele a telefon...

— Szervusz!

— Szervusz! Ha jó riportot akarok írni, azonnal gyertek ki hozzánk. Érdekes vendégünk van; egy repülőhadnagy, aki nemrég jött haza a frontról.

— Köszönöm, öreg! Tíz perc múlva ott a riportertünk. Szervusz!

...S a riportertíz perc múlva már ott ül a barátságos kis szalonban, szembe a napégettarcu, határozott, éles tekintetű repülőhadnaggyal

Ne várjanak izgalmas légicsatákról szóló beszámolót

— Nem akarok az érdeklődés középpontjába kerülni — szabadkozik szerényen a derék, szélesvállú repülőtiszt. — S ha mondanak is talán valamit, — folytatja, — ne várjanak tőlem izgalmas légicsatákról szóló beszámolót... Ezekről ugyanis hűségesen beszámolnak a hadijelentések, haditudósítások. No meg: katona vagyok, nem is sokat beszélhetek... Hanem, ha érdeklő szerkesztő urak: a szovjet-paradicsomban tapasztalt mai természetű dolgokról talán tudnék mondani egyet-mást.

Nyitott szemmel az elfoglalt részeken

S lassan megindul a beszélgetés. — Nagyon sokat lát az, aki nyitott szemmel járja végig a szovjet birodalom elfoglalt részeit s aki a felületen szemlélésen túl igyekszik ennek a modern pokolnak mélységeibe is betekinteni. Amerre csak jártam a szovjetben, mindenütt végelethatalan termőföldek, ipari telepek, vagy erdők húzódnak. Sehol egy talpalatnyi föld nem hever kihaszírtatlannal. Ilyen bőséget, ilyen racionális termelést látni, előbb nem érti meg a szemlélő, hogy emellett a bőség és beosztott gazdaság mellett miért éltek mégis valóságos állati sorban a szovjet proletárijai.

A kiváltságosok

— Alig fog hozzá az ember a szovjetben uralkodó állapotok tanulmányozásához, azonnal látja, hogy a nagy kommunizmusban kétféle kell választani a polgárokat. Egyik osztály az elit osztály: a munkásság. Ez volna a minden kiváltságokkal ragyogó réteg. Azonban a szovjet munkás minden kiváltságait egybevetve sem éri el a nyugateurópai, vagy magyarországi nyugat-kereső munkásság életmódját.

— Elég csak leírnom egy ukrániai Vinica községbeli munkáslakást, hogy győződhessünk az elit osztály életkörülményeiről.

— A körülbelül 25—30 méter hosszú, hanyagul összetakolt paticsfalból épült házat közepén keskeny folyosó vágja ketté. Ide nyílnak a párányi szobából s még kisebb konyhából álló munkáslakások. Ablak nincs az épületen s a dohos szobák mind

erre a szűk folyosóra szellőznek. Helyhely nincs sem az épületben, sem az épület körül, — mint ahogy nincs egész széles Ukrajnában. A munkáslakások mindenütt erre a mintára készülnek. Ami téglá, vagy köbépület van, az még a cári Oroszország úttörési emléke. A gyárakat, pórtházakat vasbetonból építik, de ugyiszólván minden külső csin és izlés nélkül.

A szovjet paraszt szerencsétlenebb az utolsó hindu páriánál

— A másik osztály: az állandóan elégedetlen szovjet parasztság. Eless ellentétnek állanak fenn a két réteg között. A szovjet paraszt szerencsétlenebb az utolsó hindu páriánál is. Búzáját, gabonáját nem magának termeli s az a másfél mázsa, amit családonként meghagynak számukra, sohasem elég. Legjobban a gabonabevallásakor játszik ki az ukrán parasztoi s azért az összegért, amit egy mázsa búzájért kap, alig tud egy kiló kenyeret venni...

— S a népbiztosok látják ezt az állandó elégedetlenséget s látják, hogy a vallásos érzést nem tudják kioltani a parasztságból. Pedig igazán mindent megtesznek. A néptanítók nem mások, mint kommunista propagandagyűnők, akikkel beszélgetettük

a szovjet igéket s ezt kölelenségük továbbadni. Általános műveltségük azonban szédületesen alacsony színvonalon áll. S némesak a tanítókat fogták be a népnevelésre. Legnagyobb dologidőben is mindennap összehajtották a népet a falu piacára s ott kölelenségük volt végighallgatni a fölállított szövegekről szónokló bolsi ügyvédöt.

— A szovjetparasztság hiába volt ilyen állati sorba taszítva, munkálni sem merl, hiszen előttük volt a szörnyű példák közel 10 millió parasztoi gyilkoltak le a szovjetben, hogy megszabadítsák a paradicsomot ettől a veszedelmes elemtől. A falvakban nem látni, csak egész fiatal és 60 éven túli gazdákat. A javakorabeli férfiakat egyszerűen kiirtották.

Megölték az orosz munkás lelkét

— A fiatal generációt, különösen a városi és gyártelepi munkásságot már a szovjet nevelte. A külvilág felé vakká tették őket s valóságos tanítvánnyal súlykolták beléjük a kommunista eszméket. Ezeket a kommunistákat már meggyőzni nem lehet. Erkölcsről, hitről, emberiségről olyan fogalmaik vannak, amiket csak vadállatnak lehet nevezni. Számítatlan esetben megtörténik, hogy a bekerített szovjet csapatok kezüket föl tartva közeledtek felénk s amikor hozzánk értek, előrántották fegyvereiket s belénk tüzeltek. Megtették, pedig tudták, hogy géppuskáink sortuze válaszol nekik.

— A szovjet más embertípust nevelt, mint amilyet a világ eddig ismerl. Az életét nem sajnálja, mert

nem ismer értékeket, örömeiket; nincs mit veszítenie. Véletlenül se gondoljuk, hogy lelkesedésből, eszmei vagy hazafias fölbuzdulásból teszi. Nem. Hanem csupán azért, mert megszokta, belenevelték, hogy önmagával nem rendelkezik s csak párányi sejt a nagy kommunista összességben. Megölték az orosz munkás lelkét.

— Hosszabban elbeszélgettem a viniciai tanítóval, aki valamivel értelmesebb volt a többi néptanítónál. Megkérdeztem tőle többek között, hogy hogyan volt lehetséges, hogy itt minden nyersanyag meg volt s a termelés és a lehető leggazdaságosabbnak, racionálisnak látszik — s mégis inség pusztított s éheztek az emberek?

Milliók verejtékeztek a fegyverkezésért

— A termelés csak bizonyos szempontból volt racionális — hangzott a válasz. — Racionális volt abban az értelemben, hogy a szovjet szántóföldjeink minden göröngyre csak a fegyverkezésért termelt s a munkások minden verejtéke a fegyverkezésért hullott. Minden üzem: vagy fegyvert gyártott, vagy a fegyverkezéssel kapcsolatos cikkeket gyártására volt be rendezve. S ezekben az üzemekben,

ezeken a gyártelepeken aránytalanul kevés volt a szovjet munkás jövedelme. A fegyverkezésen kívül a propaganda is rengeteg pénzt és verejtéket emésztett föl.

A szovjet üzemek gyártmányait dumping áron piacra dobták azokban az államokban, ahol talaja volt a kommunizmusnak. Az olcsó árákkal érték el, hogy egyik napról a másikra gyárakat állítottak le különösen Franciaországban, Csehszlovákiában, Amerikában. Nem bírták a versenyt a szovjet dumping árukkal — s munkásai; kenyér nélkül maradtak. S a szovjetnek ezekre az elégedetlen tömegekre volt szüksége.

— Nem kellett hozzá szakember, egyszerű szem is láthatta: a szovjet birodalomnak minden fegyvergyára, minden fegyvergyártással kapcsolatos üzeme kizárólag támadó háború előkészítésére, támogatására volt be rendezve. Láthattuk ezt gyártelepek stratégiai elhelyezéséről, berendezéséről. S hogy ez a támadás milyen retentetes erővel zúdult volna egész Európára, azt mi érzékelhettük legjobban, akik láttuk ezeket a borzalmas aranyú előkészületeket. S mi látjuk minden ízében Angliának az az aljasságát, hogy a maga önző céljainak elérésére, átkos világhatalomnak megőrzésére ezzel a hatalommal szövetségelt s kész lett volna feláldozni egész Európát.

...Az októberi nap lebukott valahol a házak mögött. Sötétedni kezd. A szomszédban megszólal a rádió: „A német véderő főparancsnoksága közli: Bekerítettük a Moszkvát védő vörös hadseregeket...” S most már megérjük, hogy az új Európa harcossai mivel gyűrték le ezt a gigantikus szovjet gőzhengerl: Belőlük nem ölték ki a lelket.

Hálásan szorítom meg kezét a repülőhadnaggyal... S az interjú végétért.

Marjalaky Tibor

„Sem orvos, sem gyógyszer nem kell már csak az éhhaláltól mentsenek meg!”

Kaptuk az alábbi levelet és — az ügy kivizsgálása után — közreadjuk abban a reményben, hogy most is, mint minden egyes alkalommal, megnyílnak a szívek a könyörögve kért szó hallatára.

Igen tisztelt Szerkesztő úr! Egy év óta állandóan fekvő beteg vagyok, gyógyíthatatlan helegységem miatt már a kórházból is kivetettek. Már minden bütördarabomat eladtam, csak egy vaságyam van meg, amelyben göröcsök között kintlök.

Eddig 16 éves tanonc leányom keresetéből tengettük életünket, de most már sem orvosra, sem orvoságra, sem ruhára nincs szükségem, csak ara kérem a nemes szívetű közönséget, hogy menítsen meg engem az éhhaláltól. Miután lakbért sem tudtam fizetni, a kilakoltatási végzés a kezemben van.

Hálás köszönetem mellett vagyok igaz tisztelettel

NYIKOS ILONA.

Hathon-utca 14, ajtó 3.

Azományokat a kiadóhivatal is továbbítja a segélykérőhöz.

PERTRIX száraz telepek kaphatók és anódok

Bodor László körzetképviselőnél Nagyvárad, Szent László-tér 1

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Köössön átalánybiztosítást! Ebbe a gazdaember minden vagyona, lakóháza, istállója, gazdasági felszerelése, bútora, cselédei ingósága is belefoglalható. Ha szerencsétlenül véletlenül tüzvész okozna kárt vagyónban, nem kell kétségbe esnie, a tűzkár elleni biztosítás védelmet nyújt a kára megtérül! Biztosítási feltételek és díjak megtudakolhatók az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál. Az 1857-ben alapított, legrégebb magyar biztosító magánvállalat az **ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG** (központja: Budapest: IV. Vigadó-tér 1.) helybéli főigazgatója, illetve képviselője készséggel ad felvilágosítást minden biztosítási vonatkozású ügyben.

Fa... Fa... Fa... Fa...!

A köztüzemi szakcsoport értekezlete. Vasárnap, október 12-én délelőtt 10 órakor tartja a Hivatás-szervezet köztüzemi szakcsoportja értekezletét, Telegki-u. 9. sz. alatti helyiségében, melyre tagjaink figyelmét ezúton is felhívjuk és pontos megjelentést kér a vezetőség.

BELÉPI AZ ERDELYI MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET-BE AZ ERDELYI NEMET GAZDASÁGI EGYESÜLET. Kolozsvárról jelentik: Szinte egy időben alakult meg száz évvel ezelőtt az Erdélyi Gazdasági Egylet, a magyar gazdák érdekvédelmi szervezete és az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület. A két egyesület hosszú évtizedeken keresztül külön munkálkodott a közös célért: az erdélyi mezőgazdaság fejlesztéséért. Most, a visszatérés után a két egyesület vezetősége arra a meggyőződésre jutott, hogy a közös feladatok közös munkavállalást is jelentenek. Ennek a belátásnak az eredménye, hogy az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület és az Erdélyi Német Gazdasági Egyesület nemrégiben megállapodást írtak alá a Német Gazdasági Egyesület zárt egységben mint testület, belépett az EMGE tagjai sorába. A Német Gazdasági Egyesület tagjai természetesen nem tekinthetők egyénileg az EMGE tagjainak, hanem csak összességükben. A német egyesület három helyet kap az EMGE igazgató-választmányában hasonlóképpen megfelelő képviselő-höz jut az EMGE maros-tordai és beszerce-naszódmegyei választmányában is.

Korona mozgóban a műsor nagysága miatt az előadások 5 1/8 és 1/2:10-kor kezdődnek.

15 ÉVI FEGYHÁZRA ÍTELTEK A MONOSTORSZÉGI KOMMUNISTÁK VEZÉRÉT. Szegedről jelentik (MTI): A rögtönítélő bíróság pénteken délután öt tanu kihallgatása és a perbeszédék elhangzása után ítélezte **Tucakov** István és **Simunov** Miklós kommunisták ügyében. Tucakovot 15 évi fegyházra, tízévi hivatali és politikai jogvesztésre ítélte, míg Simunov ügyét a rendes bíróság elé utalta.

Liziói Kis Szent Teréz névünnepe a váradosi plébánia templomban. Október 5-ről a közbejött katolikus nagygyűlés miatt elhalasztott Kis Teréz ünnepet a váradosi Kis Szent Teréz plébánia folyó hó 12-én, vasárnap tartja. Ezt megelőzi háromnapos ájtatosság, amelyet csütörtökön, pénteken és szombaton tartanak este 6 órakor. A szentbeszéd és szentséges litánia keretében. A szentbeszédet **Török László** székese gyházi hitazonok mondja. Vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepélyes főpapi mise, evangéliumkor szentbeszéd, amelyet szintén **Török László** székese gyházi hitazonok mond. A szentmise végén ereklyecsókoltatás és Rózsaszentelés. A kis szent Teréz tisztelő hívek felkértek, hogy rózsával minél nagyobb számban jelenjenek meg. Délután 4 órai kezdettel műsoros vallásos előadás a Kulturházban.

Rádióműsört technikai akadályok miatt legközelebbi számunkban közlünk.

AZ OLASZ KULTURINTÉZET ELŐADÁSAI. Az érdeklődők tudomására hozzuk, hogy hétfőn, 13-án, 7 órakor lesz az Olasz Kulturintézet első nyelvtanfolyama a kezdők (T) részére; kedden, ugyancsak 7 órakor, a haladók részére tartunk előadást. A tanfolyam ideiglenes órarendje: **Kezdők:** hétfőn és csütörtökön 7-8 óráig. **Haladók:** kedden és szombaton 7-8 óráig. **Beíratkozáskor** még elfogadjunk délutánonként 5-8-ig a Szaniszló-utca 15. szám alatt (első ajtó balra).

Felhívás az újvárosi szülőkhöz. Az újvárosi napközi otthon 13-án, hétfőn reggel nyílik meg, felkérjük a szülőket, hogy a gyerekeket reggel 7 órára hozzák be.

SOK FA KELL? Ajtóra, ablakra WINDFIX

FELHÍVÁS. Felhívjuk a cipésziparosokat, hogy a szakmai értekezlet nem folyó hó 12-én, hanem jövő vasárnap, f. hó 19-én, tartjuk meg. **Az elnökség.**

A nagyvárosi Vöröskeresztes gyűjtőnapon a következő összegek folytak be: 1. sz. urna a Székese gyháznál 219 P 47 fillér, 2. sz. urna a Vasúti állomásnál 277 P 23 fillér, 3. számú urna Rákóczi-ut Sztaroveszky-utca saroknál 577 P 62 fillér, 4. számú urna a Barátok templománál 954 P 65 fillér, 5. számú urna Rákóczi-ut Széchenyitér saroknál 256 P 82 fillér, 6. számú urna Olaszí hidfőnél 188 P 86 fillér, 7. számú urna a Royal kávéháznál 357 P 47 fillér, 8. számú urna a Színház előtt 139 P 16 fillér, 9. számú urna a Japport cukrászda előtt 456 P 58 fillér, 10. számú urna Újvárosi hidfőnél 279 P 42 fillér, 11. számú urna a Széles utcánál 30 P 72 fillér, 12. az Országzászló mellett 383 P 12 fillér, 13. számú urna a Mezey Mihály-utca saroknál 352 P 16 fillér, 14. számú urna Muszolini-tér Hungária patika mellett 110 P 32 fillér, 15. számú urna a Szent László templomnál 322 P 24 fillér, 16. számú urna a Templom-téren 80 P 86 fillér, 17. számú urna Rákóczi-ut Hitler-utca saroknál 398 P 60 fillér, 18. sz. urna a Teleki-utcai református templomnál 236 P 29 fillér, 19. számú urna az Olaszí református templomnál 215 P 89 fillér. **Összesen 5837 pengő és 48 fillér.**

A SZÉKELY HADOSZTÁLY FELHÍVÁSA. Felhívjuk a leigazolt tagokat, hogy 12-én, vasárnap 10-12 óra között a székházban haladéktalanul jelenjenek meg. **primor Kozma Lajos**, elnök, ny. á. alezredez

A VOLT CSÁSZARI ÉS KIRÁLYI VASUTI ÉS TÁVIRÓEZREDBELI bajtársainkat felhívjuk, hogy jelenjenek meg a vasúti állomáson f. hó 15-én 10 órakor országos elnök és ügyvezető elnök uraink fogadtatására **Társasvacsora** 21 órakor a vasúti étteremben. **Fogyasztás nem kötelező.** Intézőbizottság.

Felhívás a Baross Szövetség bórpari szakcsoportjának tagjaihoz. A Baross Szövetség Nagyvárad és Vidéke Szervezetében megalakult bórpari szakcsoport elnöksége és az összes szakmához tartozó egyeket, szakcsoport-tagokat ezúton hívjuk fel hogy igen fontos szakmabeli ügyek érdemleges megbeszélése és elintézése végett folyó hó 13-án azaz hétfőn este 7 órára a Baross Székház nagytermében nagygyűlésre saját érdekükben feltétlenül jelenjenek meg. **Baross Szövetség Elnöksége.**

GYORS ÜTEMBEN FOLYNAK A III. ORSZÁGOS PROTESTÁNS NAPOK ELŐKÉSZÍTŐ MUNKÁLATAI. Az Országos Bethlen Gábor Szövetség Semmelweis-utcai székházában már csaknem teljesen elkészült a III. Országos Protestáns Napok napirendje. A Szövetség az idén a Protestáns Napokat szerényebb keretek között óhajtott megrendezni, azonban úgy a protestáns nagyközönség, mint a különböző egyházi és világi szervezetek olyan óriási érdeklődést és lelkesedést tanúsítottak, hogy a Protestáns Napok az idén is impozáns méreteket öltenek. Október végén a szélrózsá minden irányából Budapestre gyülekező protestáns nagyközönség lelki igényeit legmesszebbmenően kielégítheti a különböző ünnepi istentiszteleteken, konferenciákon, hangversenyeken, irodalmi ünnepségeken és előadásokon. A magyar rádió is fokozottabb mértékben kapcsolódik az ünnepély rendezéséhez több istentisztelet, előadás és irodalmi est közvetítésével. A III. Országos Protestáns Napokra ezúttal is 50 százalékos vasúti kedvezményrel utazhatnak a fővárosba a vidékiek. Az 50 százalékos vasúti kedvezményre jogosító igazolványok a lelkész hivatásokban, az IBUSZ fiókirodáiban, bizományosainál, az állomáspavilonokban és a Hangya fiókiintézetinél kaphatók.

Vasöntőmunkásokat keres a Munkaközvetítő. Az Állami Munkaközvetítő Hivatal értesíti a munkanélküli vasöntőket és vasöntő munkásokat, hogy elhelyezkedésük végett sürgősen jelentkezzenek a hivatalban.

Temetés. Vasárnap helyezték örök nyugalomra az Esztergomban elhunyt Toti Tóth Gyula m. kir. vámszaki tanácsost Nagyváradon, szülei sírja mellett. Toti Tóth Gyula a román megszállás idején repatriált Budapestre, ahonnan Esztergomba került s haláláig ott teljesített szolgálatot. Utolsó kívánsága volt, hogy Nagyváradon temessék el.

Három döntő állomás:

1. **Elhatároztam, hogy megtartom az osztálysorsjegyet, amelyet a főúrútitó címre küldött.**
(Azonnal, azonnal, azonnal!)
2. **Megrendelem a sorsjegyet.**
(Sürgősen, minél előbb!)
3. **Kifizetem.**
(Ráér a huzás előtti héten!)

ELTEMETTEK ZSIZSMAN REZSŐT. Kolozsvárról jelentik: A tragikus körülmények között elhunyt **Zsizsman Rezső** temetése óriási részvét mellett ment végbe Kolozsváron. A zenekonzervatórium nagytermében ravatalozták fel s koporsója mellett a konzervatóriumi növendékek álltak felváltva díszőrséget. A temetésen megjelentek a hadsereg, a város, a megye képviselői is. A temetési szertartás a konzervatórium énekkarának gyászzenekével kezdődött. A gyászszertartás után **Inczedy-Joksmán** Ödön dr. főispán mondott megérző erejű búcsúbeszédet. **Vitéz Tibor** főrendező a Nemzeti Színház művészgyűjtésének és műszaki szemlézetének búcsúját tolmácsolta meghatódott szavakkal. **Péter Lóránd** a zenekonzervatórium növendékeinek nevében mondott utolsó istenhozzátot. A búcsúbeszéd elhangzása után a MÁV énekara énekelt, majd az egybegyűlt hatalmas tömeg sorfala között gyászkoecira tették **Zsizsman Rezső** koporsóját s a tömeg megetté alakulva elindult a temető felé.

Korona mozgóban a műsor nagysága miatt az előadások 5 1/8 és 1/2:10-kor kezdődnek.

Görgényszentimre kettős ünnepe Görgényszentimréről jelentik: A görgényszentimrei vadászakastélyban száz ifju készül az erdőőri pályára, **Pető János** főmérnök igazgató vezetésével. A vadászakastély ősi kápolnáját a román uralom alatt görögkeleti kápolnává alakították át. E kápolna kiengesztelést végezte a napokban **Fiedler** István püspök-fényes segédlettel. Az ünnepségen a földművelésügyi miniszteriumot **Hajdu Gyula** főerdőtanácsos képviselte. A vendégek közt ott láttuk a püspök kíséretében **Jaross Béla** pápai prelátest, **Ágotha Endre** esperes tanfelügyelőt, **Merza István** régeni esperest, a világiak között **Kovács Jenő** marosvásárhelyi erdőigazgatót, a beszercei erdőigazgatóság részéről **Fixek Jenő** erdőtanácsost, **dr. Schmidt Imrét** Szászrégen polgármesterét és sokan másokat a vidéki és helyi vezetők közül. Az ünnepség az intézet növendékeinek, Görgényszentimre polgárainak és Szászrégen közönségének képviselőiben folyt le. Délután 4 órakor Széchenyi-ünnepélyt rendezett az intézet ifjusága. A fényes műsorból figyelmetkeltő feltűnést keltett **Pető János** igazgató beszéde.

Tiszta szesz kapható Nánássy, Színház-u 4.

Ludwig Schuster ny. ezredes, Nagyvárad német konzula

Visszapillantás egy munkás élet állomásaira

Nagyvárad. Saját tud. A bécsi döntés utáni napokban döbrent rá először ez a város, hogy itt német konzulátus van és működik. Amikor a magyarság kifejezésre akarta juttatni hálóját a nagy német néppel szemben, ez a konzulátus volt az összekötő kapocs a két nép között. Több ízben is hatalmas tömegek verődtek össze, hogy rokonszenvtüntetést rendezzenek a konzulátus épülete előtt, azonban ez csak akkor sikerült, amikor a román csapatok végleg kitakarodtak a városból.

Mások is rendeztek tüntetést a bécsi döntés estéjén a német konzulátus előtt. Eretnen diákok néhány tanáruk vezetésével és feldühödött vasgárdisták a konzulátus előtt gyülekeztek, rekedt ordítással adták tudtára a Német Birodalom itteni képviselőinek, hogy teljes mértékben elégedetlenek az új határokkal. Megrohmozták a konzulátus kapuját. Be akarták törni, hogy behatoljanak és kielégítsék szenvedélyes bosszúvágyukat.

A Német Birodalom képviselője pedig folytatja munkáját éppen úgy, mint addig. A rokonszenv megnyilvánulását jócskán tudomásul vette a bizonyára megfelelő helyre továbbította. Folytatta és folytatja ma is. Im már tizenkét éve — munkáját ebben a városban. Gondoskodik a Birodalom érdekeinek érvényesítéséről, irányítja társadalmi és kulturális téren a város és a környék német lakosait, számon tartja az itt lakó román németeket, meghallgat minden buzgófordulót, többnyire munkásokat, álláskeresőket, okmányok után kutatást és legjobb tudásával és akaratával igyekszik a kéréseknek eleget tenni.

Ludwig Schuster ny. ezredes, Német Birodalom nagyváradai tb. konzula már több mint húsz éve él Nagyváradon. Ez idő alatt módjában volt a várost és annak minden vonatkozását megismerni, viszont ennek a városnak is módjában volt őt, egyéniséget és munkásságát közelről megfigyelni. — Izzig-vérig katona volt és az is maradt mindig, minden körülmények között. Hivatásának, munkájának, népének és családjának élt csöndes, szinte rejtett visszavonultságban.

Ludwig Schuster szibériai származású. Mint a 16. sziléziai vadászvezred fiatal tisztje, a világháború első hónapjában az orosz frontra került. Az első hetek csatározásaiban olyan súlyos fejlődést kapott, hogy bajtársai biztosan halottnak tartva, a csatatéren hagyták és bejelentéseik alapján a hivatalos helyeken is holtá nyilvánították. Mosolyogva, mégis megilletődötten mutatja meg sorban Schuster

konzul a hivatalos vesztéglajstromot, amelyben ő halottként szerepel. Még érdekesebb az a vaskos kötet, amelyben táviratok — feleségét táviratilag értesítették férje „haláláról” — részvénytulajdonos levelek és lapok számai tanuskodnak a sors csodálatos utjairól. Amíg itthon gyászolták, addig Schuster kapitány sebesülten, hadifogolyként a szibériai Krasznajarskba került. Itt kezdődött el az a négyéves kálvária, amelynek állomása soha ki nem törölhető emlékeket hagyta maguk után minden hadifogoly lelkében. Meghatódottan emlékszik vissza Schuster konzul magyar fogoly tisztársára, Dalmi Tiborra, akivel testvérként osztott meg minden örömet — milyen kevés volt ebből — és minden bánatot.

— 1918-ban, amikor úgy éreztem, hogy eljött az idő a hazamenetelre — mondja Schuster konzul — Tibort is hívtam. Nem jött. Nem szólni akart, hanem szabotálni. Nekem sikerült a szökés, pedig 26 ezer kilométert tettem meg vasuton, gyalog és hajón viszontagságok között. Szegény, ő sohasem tért vissza.

Hazatérte után éppen csak hogy megpihent a családi körbe és azonnal visszatért ezredéhez. Néhány hét múlva már az olasz fronton volt. Itt szerzi meg az arany vitézségi érmet. Ritka kitüntetés, ritka hőstettekért kivételes bátorságért és haditettekért ítéli oda csak a Mária Terézia lovagrend nagykáptalanja. Még ma is felcsillan a szemé, amikor tekintetével végigsimogatja a kitüntető okirat szép, szabályos

betűit. Azután filmszerűen pergetik az események. Monte Asalone vérzivatarára újra sebesülten a kórházba, ezredének fogságbaesése, az összeomlás, bizonytalan várakozás és téletlenség Pozsonyban, egy csodálatos véletlen folytán újra Erdélyben, azután a román hadseregben eltöltött tiszt évek...

itt kíváncsian tettük fel a kérdést: mi vezette a román hadsereg tisztjei közé?

Könnyen felelhetek erre — válaszol Schuster ezredes — hiszen csak a helyet kényszerre volt. Pozsonyban tartozkoltam családommal. Bécsbe nem mehettem, mert ott a forradalom jelei mutatkoztak, különben is éhség dühönbött. Csehszlovákiában nem akartam maradni. Magyarországon Kun Béláé parázdálkodtak. Romániában ekkor történt meg a magyar-román meggyezés a szászok és románok között. Hazahívtak, hogy lépünk be a román hadseregbe, amelynek ebben az időben nagy szüksége volt kerpeti tisztokra. Ezt szót sem tudtam románul és egyszerűen teljesítettem a szolgálatomat nyugdíjazásomig.

Több mint húsz éve Nagyváradon és most már tizenkét éve a Német Birodalom konzula. 1929-ben kapta első megbízását a weimari Németország kormányától. Hindenburg jellegzetes, markáns aláírását látjuk a kinevező okmányon. És azóta Schuster ny. ezredes, a Német Birodalom tb. konzula fáradhatatlanul végzi egyedül egész irodai apparátust igénylő nagy munkáját. Munkássága teljesen egybeolvadt ennek a városnak az életével. Ismeri és becsüli őt mindenki. Bizalommal fordulnak hozzá azok, akik a Német Birodalommal bármilyen kapcsolatban jutottak. Tizenkét éves önzetlen munkásság után nyugodt lelkiismerettel tekinthet vissza a megtett útra.

Nagyvárad utcáinak végleges elnevezése

Az utca neve:

202. F-8. Gyöngyössi István	utca
203. K18. Gyöngytűk	"
204. E-10 Gyulai Pál	"
205. E-8. Gyalokay Lajos	"
206. G-9. Hadapród	"
207. A-9. Hajdu	"
208. D-7. Halász	"
209. E-9. Horminches	"
210. C-8. Hattyu	"
211. F-8. Háromrózsa	"
212. D-4. Hársfa	"
213. F-6. Hegyesi Márton	"
214. G-8. Heltai Gáspár	"
215. H-9. Hering	"
216. A-9. Hétvezér	tér
217. G-10. Hid	utca
218. N-10. Hídegser	"
219. A-10. Himfy	"
220. E-7. Hitler Adolf	"
221. E-9. Hlatky Endre	"
222. H-10. Hodossy Miklós	"
223. C-9. Holdvilág	"
224. J-9. Hollós	"
225. F-6. Homonna	"
226. F-6. Honterus	"
227. F-6. Honvéd	"
228. E-8. Horthy Miklós	út

229. E-11. Dr. Hoványi Géza	utca
230. A-9. Huba vezér	"
231. F-9. Hunyadi János	"
232. C-8. Huszár	"
233. B-8. Igló	"
234. F-6. Ilosvai	"

(5) Volt román név:

Strada Dr. Pop Coriolan
" Stelilor
" Franzei
" Nicolae Diamandi.
" Maior Ene
Ősi telep 13. sz. utca
Strada Vasile Conta
" Vulturului
" Lebedei
" C. A. Rozetti
" Granicerilor
" Dimitrie Comsa
" Dealului
Piersecilor Dragomir és Minulescu
Ősi telep 10. sz. tér
Strada Clesca
" Futurilor
Ősi telep 2. sz. utca
Strada Ep. Ciorogariu és Gh. Lazar
" Nicolae Iorga
" T. Cipariu
" Lunei
" Credintei és Bujorului
" Negoiului
" Creatilor
" Maior Sentu
Bulv. Regele Ferdinand a vasutállomástól a közpórházig
Strada Fagarasului
Ősi telep 40. sz. utca
Strada Castolului
" Rosiorilor
" Vasile Goldis
" M. Sadoveanu

Varga miniszter megtekintette a szerbek által felrobbantott Dunahidakat

Ujvidékről jelentik (MTI.) Varga József dr., a kereskedlem és közlekedési minisztérium vezetésével megbízott iparügyi miniszter, dr. Algyai Pál államtitkár és vitéz Horthy István államtitkár, a MÁV szakértőivel Ujvidéki megtekintette a szerb hadsereg által felrobbantott közúti és vasúti Duna-hidak roncseit. A kiemelési munkálatok igen serényen folynak és még a jégzajlás beállta előtt befejeződnek. Összesen 5400 tonna sulyu hidroncsot kell eltávolítani. A horvát oldalon fekvő roncsok kiemelésére a horvát állam a magyar államot kérte fel. A horvát oldalon levő roncsok eltávolítása legnagyobb részben csak a jövő évben kerülhet sorra. Varga miniszter a jövő héten a felrobbantott gombosi hid roncskiemelési munkálatait tekinti meg.

Könyv és Kultura

Zombory Sándor: És mégis van feláradás. A nagyváradai könyvpiacra érdekes új könyv jelent meg, amelyet érdemes nemcsak elolvasni, hanem oda is tenni arra a könyvespolcra, amelyen a huszestendős kálváriákra vonatkozó emlékeket őrizzük. Zombory Sándor a könyv írója ugyanis a megszűllás éveiben, mint színész helyezkedett el a kisebb társulatokkal barangolta be Erdélyt. Novelláiban is nagyrészt azokról a kalandokról ír, amelyeken színészkorában átesett. Kedves, színes, őszinte, meleg írások Zombory Sándor novellái, amelyekből nem hiányzik a szív, de a humor sem. Jó szemmel tudja meglátni az élet fordulóit között az érdekességeket, s ügyes tollal tudja azokat megírni. Könyve a Szigligeti Társaság kiadásában jelent meg, R. Berde Mária író előszavával s a Kálmán-nyomda izlésesen állította elő. Zombory Sándor első lépése a helyi irodalomban biztató és fejlődését örömmel várjuk.

Megjelent a „Magyar Föld” új száma
A Mezőgazdasági Művelődési Társaság kiadásában megjelent a „Magyar Föld” című mezőgazdasági képes hetilap második száma. A vezető cikket Bárányos Károly földművelésügyi államtitkár írta a Mezőgazdasági Művelődési Társaságról, amely önzetlenül kívánja szolgálni a széles mezőgazdasági néprétegek művelődésének célját. A lap képeket, ismertetést közöl a földművelésügyi miniszter székelyföldi utjáról, hosszabb riportszerű cikkben felvilágosítja a gazdákat az állami borjuakcióról és a helyes borjunevelésről, ír a tengeri töréséről, a csávázásról, az alma válogatásáról stb., kisgazdákat cikkeit hozza, továbbá elbeszélést, verset, háborus és más fényképeket közöl. Nagy feltűnést és sikert aratott a „Magyar Föld” első száma, a második szám gazdag tartalma bizonyára fokozza még az érdeklődést. A „Magyar Föld” egyes számának ára 12 fillér előfizetése negyedévre 1 pengő 30 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

„MAGYAR LAPOK”-at
Kávéházakban és vendéglőkben kérje

Frenczel Sándor

tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Olcsó ablaküvegezés

Képkerekezés

Nagyvárad, Szt. János utca 48.

Telefon: 19-13

GAZDASÁGI ÉLET

Egyesületet alakítanak a nagyváradai és biharmegyei méhészek

Népes értekezletet tartottak a múlt vasárnap Puskás János m. kir. méhészeti felügyelő vezetésével a nagyváradai és környékbeli méhészek. Az időszaki méhészeti kérdések megtárgyalásánál nagyon sok olyan kérdés vetődött fel, amelyeknek a megoldása csak erős egyesület útján lenne lehetséges. Különösen a méhbetegségek gyors kioltása, a műlépbeszerzés, az értékesítés, a méhésznőképzés és tanfolyamok rendezése, valamint a fertőző méhbetegségek elleni küzdelem terén várna nagy feladat az egyesületre nagyváradnak különben is volt már a megszűlés előtt igen neves méhészegyesülete, amely természetesen az idegen megszállás alatt nem működhetett. Mivel ilyen egyesület az egész felszabadult Biharban nincs, az az egyöntetű állásfoglalás vált határozattá a megjelent méhészek körében, hogy Nagyváradra és az egész Bihar vármegyére kiterjedő hatáskörrel egy méhészegyesületet alakítanak s az előkészítő munkálatok elvégzésére Szabó Károly méh. kör. elnököt elnökléte alatt hatgató elnökségi bizottságot is választottak.

Mivel a legújabb belügyminiszteri rendelet lehetővé teszi az ilyen közhasznú, gazdasági célu egyesületek alakítását, remélhető, hogy ez a nagyon hiányos egyesület még az ősz folyamán megalakulhat s mielőbb meg is kezdheti közhasznú munkásságát.

PAPIRZSÁKOKBAN SZÁLLITJÁK A GYÁRAK A CUKROT

A Magyar Tudósító jelenti: A külföldi eredetű nyersanyagból készült jutazsákokban mutatkozó hiány miatt a cukorgyárak is áttértek a papírzsákok használatára. A gyárak 50 kilogrammos papírzsákokban szállítják a cukrot.

MÉZET GYŰJTENEK A SEBESÜLT KATONÁKNAK

A Magyar Tudósító jelenti: Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület igazgatóválasztmányja somogy megyei tagegyesületének indítványára elhatározta, hogy a kórházakban ápolat sebesült katonák részére mézgyűjtést indít és felszólítja azokat a méhészeket, akiket a haza meg nem szolgált fegyverbe, hogy évi méztermésükből anyagi erejükhez mérten adjanak legalább 1-2 kg. mézet azoknak a vitéz katonáinknak, akik vérüket a legdrágább kincsüket, életüket áldozták a haza oltására. A felhívásnak máris nagy visszhangja van.

RENDELETTERVEZET A ZÖLDSEGES VIRAGMAGVAK FORGALOMBAHOZATÁNAK SZABÁLYOZÁSÁRÓL

A Magyar Tudósító jelenti: A földművelésügyi minisztérium rendelettervezetét készítette a konyhakerti és virágmagvak forgalombahozataláról s a tervezetet hozzászólás és véleményezés céljából megküldte az érdekelt társmisztériumoknak és érdekképviselőeknek. A rendelet célja, hogy a termelőket — és ezek között elsősorban a kitermelői réteget men-

tesítse attól a kockázattól, amely kétértékű és gyakran rosszul csírázó vetőmagvak megvásárlásával jár.

IPARI ÉS KERESKEDELMII ZSEBLEXIKON

Az utóbbi évek nehéz gazdasági helyzete, a háború folytán szükségessé vált hadigazdálkodás, valamint általában a fejlődés következtében a gazdálkodás egész rendjének átállítása a liberális kapitalizmusról az irányított, tervszerű gazdálkodásra a törvények és rendeletek olyan kusza szövevényét hozta létre, amelyben a legtöbb képzett nagyiparos és nagykereskedő

„Bafisa” csempekályhák Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. Telefon 17-76. 40-50 % fűtőanyag megtakarítás. 1-2 év alatt önmagát fizeti vissza. Szerelés - Atrakas - javítás Hardtmuth rendszer!

sem tud eligazodni

Az ipari és kereskedelmi lexikon szerkesztője ezt a kiálló hiányt igyekezett pótolni amikor gondos és szakszerű összeállításban megjelentette az Ipari és Kereskedelmi Zseblexikont. Közérdeket vélünk szolgálni azáltal, hogy a magyar iparos és kereskedő társadalom kezébe egy minden tekintetben megbízható, a legteljesebb szakszerűséggel összeállított munkát ad, amely a gazdasági élet minden ágában áttekinthető és könnyen kezelhető irányítója lesz az érdekelteknek. Az Ipari és Kereskedelmi Zseblexikon ára 10 pengő és kapható Budai Bernwaller József nyomdájában (Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 49). Megrendelhető minden könyvkereskedésben is.

SZINHÁZ

Sommerset Maughan nagyszerű színművének bemutatója a Szigligeti Színházban

Mindjárt az elején a nagy darabok légköre csapja meg az embert. Sokáig csak finom aláfestésekből gyanítjuk, hogy mit is akar mondani az író. Csak nézzük az életet, annak egy csillogó sarkát, amely felé gyermeken szűl a közönséges halandók vágyakozása, de amit kulisszák takarnak el. Itt se minden fenékig tejfel. Ezt azonban csak a hősnő egy-egy önfelelt pillanatának könnyéből vesszük észre.

Az idősebb nagy művésznő életében már minden csak színház és szerep; a szerelem is, a házasság is. A valóság, a tartalom évek óta kihullott belőle. Sikerek, rajongók veszik körül s a fiatal kis színházi könyvelő is mint művészetének hódolója jut közelébe. De a fényes, különös világon ámuló szépfiúból gyorsan kirobban a férfi s magával sodorja őt. Ezt azonban a férje is, aki előkelő színházi vállalkozó, csak művészi elmenynek tekinti, sőt szegény sápadt fia is csupán szeszélyből vállalt szerepet lát benne, amiről adott pillanatban úgy véli, hogy tanácsos volna azt abbahagyni már... De nem ő, hanem a fiatal ember hagyja abba, még pedig egy bűnösen tehetségtelen, fiatal kis színésznőért, akit még protezsát is a híres művésznőnél: szerepet könyörög ki neki. És harc indul meg az ifjúság és az öregedésbe hanyatló nemzedék között. A színpadon a tehetség nyeri meg a csatát, de a már-már vesztélyeztetett, döntő siker mámorában a nagy színésznő ráeszmél, hogy nem a valóság, nem a szerelem az ő igazi világa már, hanem a színház, ahol ő verhetetlen és amelynek nemes hivatásában meg lehet találni a vigasztalást.

Mind ez nem derül ki ily banális egyszerűséggel a darabból, amelyben szellemesen, könnyedén fonódnak a tények és látszatok, a valóság és a színjátszás. Moory Lucy nagy szerepében mesterien érzékeltette ezt. Hol valóság tartalom nélküli szerepet, hol szerepjátszás alá rejtett valóságot kellett alakítania, s a kettő között kirívó magyarázás, erőszakolás nélkül, pompásan jelezte az átmeneteket. Voltak

helyzetek, amelyekben egyszerre több oldalról engedett bepillantást a női lélekbe, egy mozdulattal, egy arckifejezéssel, egy hanglejtéssel éreztetve meg a színésznő, az asszony, a feleség, az anya vívdásait. Sármas, a férj alakját mintázta meg keresetlen egyszerűséggel, kiválóan. Márky Géza kifogástalanul játszotta a színészvilágba csöppent egyszerű fiatalember, az ifjúság hódító erejét s az erkölcsi csömört, amely a kitartottsággal csuszató lejtőn elhatalmasodik rajta. Náday Pálnak nagy sikere volt a férfikorának küszöbén igazságos, hivatást kereső színészyerekek szerepében, aki öntudatlanul mond anyja életére súlyos ítéletet. A taps, mely nagy jelenete után kirobbant, nem a felvonásvégnek, hanem nekiszólt. Ross Jenő remekül rajzolt meg egy lord-figurát. A színjátszók világában Bartók Juci és Borsos Mária sok realizmussal ábrázolták a lélek nagy valóságait. Csupán D. Ihsz Klári játéka volt bántóan kirívó a szépen összehangolt együttesből: rövid szerepében tulrajzolta a fiatal, kezdő színésznő alakját.

Az előadást a közönség sűrűn ismétlődő, zajos tetszésnyilvánításokkal jutalmazta. (*)

Színházi iroda közleményei:

— **Ma, szombat este** a tegnapi bemutató előadásán oly hatalmas és összetartan sikert aratott „Színház” című színmű kerül színre. Sommerset Maugham világhírű regényének színpadi változata, mely az elmúlt színiévekben a budapesti Vigszínháznak kimagasló színházi eseménye volt Sármas Miklós, Márky Géza és Ross Józseffel a főszerepekben kerül ma este is színre.

— **Vasárnap délután 4 órai kezdettel, olcsó helyárrakkal** Lehár Ferenc legszebb muzsikájú nagyoperettje, a Vigözvegy kerül színre a bemutató előadás elsőrendű szereposztásában.

— **Vasárnap este** az idény nagy sláger operettje a Beeskereki menyecske van a színház műsorán, pazar kiállít-

tásban, teljesen új, eredeti díszletekkel. Olcsó helyárrak! Jegyekről ajánlatos idejében gondoskodni!

— **Hétfőn este** az Iskolánkívüli Népművelési Bizottság rendezésében a Hajduk hadnagya című nagyoperett kerül színre.

— **Kedden este** gróf Széchenyi István születésének 150-ik évfordulójára ünnepi díszelőadás a Szigligeti Társaság rendezésében. Színrekerül Herczeg Ferenc: A hid című történelmi színműve, Sármas Miklós rendezésében.

— **Csütörtökön este nagy opera est!** Szabó Ilonka a m. kir. Operaház kitűnő művésznőjének vendégfellépésével a Lammermoori Lucia kerül színre. Mérsékelt helyárrak. A színház igazgatósága a premier hérlő-közönség helyeit kedden déli 12 óráig fenntartja a színházi pénztárnál. Jegyek elővételben már kaphatók.

A Népművelési Bizottság színházi előadásai során október 13-án, hétfőn este 8 órai kezdettel a Hajduk hadnagya című daljátékot adják elő. Az egységes helyárrak a következők: földszinti és páholyülés 1 P, erkélyülés 50 fillár, állóhely 30 fillár. Jegyek elővételben a Népművelési Bizottság titkári hivatalában (Hitler Adolf-u. 15.) naponta déli 11-1 és délután 6-7 óráig, hétfőn este a színházi pénztárnál váltakozó.

HETI MŰSOR:

Szombaton délután 4 órakor: **Ilyenek a férfiak.** Szombaton este: **Színház** Vasárnap délután 4 órakor: **Vigözvegy.**

Vasárnap este: **Beeskereki menyecske.**

Hétfőn este: **Hajduk hadnagya.**

Kedden este: **A hid.** (Díszelőadás.)

Megjelenik az Erdélyi Általános Cimtár

Az erdélyrézsi területeknek az anyaországhoz való visszacsatolása után a gazdasági élet fő ágazataiban észlelhetővé vált az erdélyi cimanyag hiánya.

Erdélyi és egyben országos érdek is, hogy az erdélyi ipari, kereskedelmi, gyáripari és pénzügyi kapcsolatok felújításának.

Ezen kettős cél van hivatva szolgálni az 1942. elején 30.000 példányban megjelenő Erdélyi Általános Cimtár, melynek terjedelmét 1300 oldalra tervezik.

Az Erdélyi Általános Cimtár szervezési munkálatai javában folynak és az érdekelt körök megértése révén már is igen előre haladtak.

A Cimtár első része a hatóságok, hivatalok utmutatója, a második rész a Kereskedelmi, Ipari és Gazdasági Szaknévsort tartalmazza míg a harmadik rész az ügyvédek orvosok és magánosok címtárát foglalja magában.

Az Erdélyi Általános Cimtár Szerkesztőségének és kiadóhivatalának címe: Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 6. sz. Telefon: 12-96.

Jelenleg itt Nagyváradon is megindultak a Cimtár szervezési munkálatai.

Ma és minden szombaton este **Flecken, Vargabéles a „MÁTYÁS”** söröző és étteremben Szilágyi Dezső-utca 5.

Belvárosi mozgóban
Pusztai királykisasszony
 eredeti témájú magyar film.
 Szörényi Eva, Csorios, Bilicsi, Hajmássy M.
 A terem fűtve.

Tel. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
 Budapesttel egyidejűleg
 a legnagyobb magyar operettfilm
Leányvásár
 Szelezky, Sárdy, Kiss Manyi, Latabár, Vaszary, stb.
 Legújabb hirdető és Honalapítás Bácskában.

Apollo filmszínházban
 Az utóbbi évek legnagyobb filmsikere!
INTERMEZZO
 Leslie Howard és Ingrid Bergmann
 felejthetetlen alakítása.
 Músonon kívül: Walt Disney színes rövidfilmje
Tanyai szimfónia

SPORT

Ki lesz a jobbcszekötő a zöld-fehérekénél?

Nehéz hetek után és nehéz hetek előtt úgy látszott, hogy vasárnap végre egy kis lélekzethez jut a NAC. Erre mint derült égből a villámcsapás jött a szegedi értesítés: a zöld-fehérek vasárnapi ellenfele 4:0 arányban győzte le a Szegedet. Természetesen edző mérkőzés keretében, amelyen a csapatok rendszerint nem mutatnak ki valami különleges nagy játékot, de a négy gól mégis csak négy gól, bár-hogy nézzük is a dolgokat.

Ügylátszik a NAC igen jó kabala a gyengén indult csapatoknak, mert például a MÁVAG is a NAC ellen vágta ki először a rezet. Tóth Matyi mondta csütörtökön este: „ügylátszik ellenünk minden csapat megoroszlánosodik”. Van valami igazság benne.

A zöld-fehérek összeállításában csak a jobbcszekötő személye bizonytalan. Kovács I és Haláti pályázik erre a helyre, valószínűnek tartjuk Haláti szerepeltetését, bár a nagy Kopek éppen a WMFC ellen mutatott javuló formát. Nem lehetetlen azonban az sem, hogy változatlan összeállításban szerepeljen a NAC, ebben a formában: Solymosi—Surgyi, Domján—Krasznai, Juhász, Deményi—Fuszek, Haláti, Kovács I, Sárvári, Bodola, Tóth II.

Délelőtt fél 10 órai kezdettel a NAC II játszik bajnoki mérkőzést. A Békésszentandrás Hunyadi csapatával. Az összeállítás a következő lesz: Várdai—Molnár, Záborszki—Kálcsai, Hartl Pap—Blága, Román, Mihók, Milák, Donáth.

Felhívás a NAC tagjaihoz!

(Nagyvárad) Vasárnap, f. hó 12-én délelőtt fél 12 órakor kezdődik az Emke kávéházban levő klubhelyiségben a NAC taggyűlése. Az egyesület felkéri a tagjait, hogy a rendkívül fontos taggyűlésen okvetlenül jelenjenek meg. De nemcsak a tagokat kéri, hanem minden magyart szeretettel hív meg a vezetőség erre a gyűlésre

Törekvés-D. Magyarság

A Törekvés vasárnapra az NB II egyik legerősebb csapatát kapta ellenfelül. Talán a hazai közönség és hazai pálya elősegíti, hogy végre a Törekvés is hozzájáruljon némi bajnoki pontokhoz, vagy legalább is ponthoz. A csapat erősen feikészült erre a mérkőzésre, csütörtöki kétkapus edzés után a valószínű összeállítás a következő: Nyisztor—Kovács, Balk—Terebesi, Pintye, Nagy—Gözner, Moskó, Kis, Pap, Rocska.

A mérkőzés delután fél 2 órakor az erzsébetligeti pályán, a NAC-mérkőzés előtt kerül lebonyolításra.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a **Maavaz-Lapok**-at.

MA NYILIK MEG A CASINO mozgó
 , Katolikus Körben
VEGRE Szereplők: Muráti Lili, Páger Antal, Turai Ida, Mály és Bilicsi

Előadások kezdete: Szombat—vasárnap 3, 5, 7, 9, hétköznap: 5, 7 és 9 órakor. — Tejegyek elővételben a pénztárnál 11—1 óráig.

Telegdy megvált a KAC-tól

Nagy feltűnést keltett csütörtök délelőtt Nagybányán Telegdynek, a Kolozsvár jeles középfedezetének a városban való megjelenése. Telegdy délután résztvett az NSE edzésén. Edzés után beszéltünk Telegdyvel, aki a következőket mondotta:

— *Végleg elhatároztam, hogy nem játszom tovább a Kolozsvár csapatában. A vezetőség nem teljesítette a velem szemben vállalt kötelezettségét. Én szívesebben játszom egy kis csapatban, ahol tudom, hogy megbecsülnék. Egyébként családi ügyeim is Nagybanához kötnek.*

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Ültözőkődni olcsón csak Molnár hasznátruha üzletéből lehet Bémer-tér 1 (udvarban). Magas arat fizetek használt ruhákért. 183

Aranyat, briliáns, ezüstöt magas áron veszek, órák, ókszerét javítok Gyenge István ékszerész. Rákóczi ut 19.

Nagyvárad modern komfortu 4 szobás melegvízes, új családi házamat eladnám vagy elcserelném budapesti és közel környéki hasonló értékűvel. Cím Rudolf Mosse hirdetőirodában, Bazar-épület. 551

Lukács György-u. 40 számú 4 lakasos ház eladó. Érdeklődni: Csengeri-utca 2. 508

ARANYAT magas áron veszek
 EZÜSTöt Haslinger ékszerész
 BRILLIÁNST Rákóczi-ut 8.

BALA-ABRONCSOK eladók. Szent László-nyomda, Szilágyi Dezső-utca 5

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay órás és ékszerész. Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

Aradi ház jutányosan eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt dr Dobay Kálmán ügyvéd, Szaniszló-u. 4. Telefon 11-15. 533

Brilliansért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rákóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Házbontásból visszamaradt ajtók, ablakok eladók. Lukács György-u. 32. 528

Mindennemű arany ékszer és ezüst tárgyak vasarlása és eladása. Mészáros-u. 4 szám, udvarban. — Schwartz ékszerész.

200-300 vegyes hollandi tulipán hagyma darabonként 6 fillérért eladó. Kapucinus-u. 13. 525

Jókarban levő telepes rádió eladó. Török Ignác-u. 64 a. 542

Eladó fűtca közelében egy bérház, vagy ház részekben is. Több kisebb-nagyobb ház és szőlők eladók. Tatayné, Szigligeti-u. 12. 552

Eladó alig használt női bőrkabát, fekete férfi télikabát, plüss béléssel, jó állapotban és egy (hibás) nagy Argamen szőnyeg, olcsón. Rulikovszky-ut 10, fszint 1. délelőtt. 548

Fűszerüzleti berendezés 120 fiókkal nagyobb üzlethez megfelel, olcsón eladó. Cím: Gampe István, Csucsá. 496

Őszibarack alanynak keserű mandula eladó. Nagyvárad, Berkovits Ferenc-utca 42. 549

Gyermekágy, előszobafal, szekrény, csillárok sűrgösen eladók. Megtekinthető vasárnap 4-6-ig. Malom-utca 7. 544

Eladó: 2 darab vaseszterga pad 2,80-3 m. csusz távolságu. Cím: özv. Bodáné, Marosvásárhely, Kossuth Lajos-u 74. 543

Jókarban levő terményes bódé eladó. Mikszáth K.-u. piacon. 537

Kisebb magánházat megvételre keresek kövezet ut mellett nagyobb telekkel. Cím: Várady Zsi-u. 76, fűszerüzlet. 541

Sűrgösen eladó 17 kat. hold föld tanyával. Érdeklődni Popovics irodában. Szent János-u. 6. 553

Eladó alig viselt férfi öltöny és egy nadrág. Rimanóczy-u. 10, ajtó 7. 539

Eladó Szolnok megyében Kispói állomásnál, kövesut mellett tanyával 70 magyar hold jó szántóföld. Értekezni lehet Kulcsár Ferenc földbírtokosnál. Törökszentmiklós, Kenderföld, II. dűlő 5. szá. 554

Külféle

Mindennemű **endlizést** békebeli selymekkel kifogástalanul elkészíték. **JURICSKAY** Szent János-utca 41.

Nyugdíjasok, figyelme! Szeretné tudni mi van a nyugdíjával? Szeretne valamit megtudni, vagy elintéztetni Budapestben? 48 órán belül már válaszol is szentléleki Pakott Dénes irodája, Mester-utca 41-a. Címet őrizze meg, mert szüksége lehet rá! 334

Kielégítő a Németországban dolgozó magyar földmunkások elhelyezése és keresete

A Magyar Távirati Iroda jelenti. A földművelésügyi miniszter kiküldöttei meglátogatták a Németországban dolgozó magyar mezőgazdasági munkásokat. Az Országos Mezőgazdasági Munkaközvetítő Hivatal az idén 7500 magyar munkást helyezett el a német mezőgazdaságban. Ezenfelül közel ugyanennyi munkást közvetítettek a visszafoglalt délvidéki területről a Németbirodalomba. A kiküldöttek tapasztalataikról beszámoltak a földművelésügyi miniszternek. A munkások elhelyezése és keresete általában megfelelő, sőt helyenként igen jó. A német munkaügyi hivatalok nagy jóindulattal kezelik a munkások felmerülő panaszait. A kiküldöttek a németbirodalmi munkaügyi miniszteriumban a magyar mezőgazdasági munkások érdekvédelmének további kiépítéséről tárgyaltak.

Brandisz magánnyomozó iroda nyomoz, megfigyel, informál Nagyvárad Hodossy-u. 30. 546

Elcserelném két nagyváradit házamat, de külön is. Budapest vagy környékére. Cím: Budapest, Evező-utca 6 Farkas József, vagy dr Dévald László ügyvéd, Nagyvárad. 522

Gyorsírás, gépirás legelőnyösebben Szabó Ferenc írásszaktanítónál tanulhat. Beöthy Ödön-utca 25. Vigyázat Nem 11.

Allást keres

Motorterkereselő és szerelő állást keres. Czárity János, Lukács György-u. 34. szám. 550

Keresztény 36 éves lakatos motor- és gépszerezés, 10 évi fűtési gyakorlattal rendelkező, állást keres. Cím a kiadóban. 531

Allást nyee

Gépészt, ki a központi fűtéshez ért és villanyszerelésben járta, november elseji belépésre keressük. Jelentkezni EMKE szálloda portásánál. 547

Keresztény fiatal fűszeres segédet azonnal felvesszünk. Tóth fűszerkereskedés, Rákóczi-ut 13. 538

Fényképnagyító retusórt magas díjazással keresek. Róna fényképész, gróf Teleki-u. 4. 535

Zacsokragasztás. Felvétetnek gyakorlott leányok zacsokragasztáshoz. Cím a kiadóban. 545

Tanulót uriszabóságba felveszek. Kossuth L.-u. 12. Beyer. 536

Ügyes kifutó leány varrodába felvétetik. Kossuth Lajos-u. 14. szám. 540

KIADÓTULAJDONOS:
szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Dr. Paál Árpád
 Felelős kiadó: Dr Scheffler Ferenc
 a Szent László-nyomda Rt igazgatója

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.